

KO E FAKAHĀ KIA SIONE

4 'Oku tohi 'e Sione 'ene tohi fakahā ki he siasi 'e fitu 'i 'Esia, ko hono fakatātā ko e tu'unga maama koula 'e fitu. 7 Ko e hā'ele mai 'a Kalaisi. 14 Ko e fakahā 'ene māfimafo mo hono nāunau.

¹ Ko e Fakahā 'a Sisu Kalaisi, 'aia na'e foaki 'e he 'Otua kiate ia, ke faka'ilo ki he 'ene kau tamaio'eiki 'ae ngaahi me'a 'oku totonu ke vave 'a 'ene hoko; pea ne fekau mo faka'ilo ia 'e he'ene 'āngelo ki he'ene tamaio'eiki ko Sione: ² 'Aia na'a ne fakahā 'ae folofola 'ae 'Otua, pea mo e fakamo'oni 'a Sisu Kalaisi, pea mo e ngaahi me'a kotoa pē na'a ne mamata ai. ³ 'Oku monū'ia ia 'oku ne lau, mo kinautolu 'oku fanongo, ki he ngaahi lea 'oe kikite ni, mo fai 'ae ngaahi me'a 'oku tohi 'i ai: he 'oku ofi 'ae kuonga. ⁴ KO AU SIONE ki he siasi 'e fitu 'oku 'i 'Esia: Ke 'iate kimoutolu 'ae 'alo'ofa, mo e monū'ia, meiate ia 'oku 'i ai, pea na'e 'i ai, pea mo ia 'e 'i ai; pea mei he Laumālie 'e Toko Fitu 'aia 'oku 'i hono mu'a nofo'a faka'ei'eiki; ⁵ Pea meia Sisu Kalaisi, ko e Fakamo'oni angatonu, mo e 'uluaki fakatupu mei he mate, mo e 'Eiki 'oe ngaahi tu'i 'o māmani; ke 'iate ia na'a ne 'ofeina 'akitautolu, pea ne fufulu 'akitautolu mei he 'etau ngaahi angahala 'aki hono ta'ata'a 'o'ona, ⁶ Pea ne ngaahi 'akitautolu ko e ngaahi tu'i, mo e kau taula'eiki ki he 'Otua mo 'ene Tamai; ke 'iate ia 'ae ongoongolelei mo e pule 'o ta'engata pea ta'engata. 'Emeni. ⁷ Vakai, 'oku hā'ele mai ia mo e ngaahi 'ao; pea 'e mamata kiate

ia ‘ae mata kotoa pē, ‘io, mo kinautolu na‘a nau hoka‘ia: pea ‘e tangi mamahi ‘ae ngaahi fa‘ahinga kotoa pē ‘o māmani koe‘uhi ko ia. Ke pehē pe, ‘Emeni. ⁸ ‘Oku pehē ‘e he ‘Eiki, “Ko au ko e ‘Alifa mo e ‘Omeka, ko e kamata‘anga mo e ngata‘anga, ‘aia ‘oku ‘i ai, pea na‘e ‘i ai, pea ko ia ia ‘e ‘i ai, ko e Māfimaifi.” ⁹ Ko au Sione, ko homou tokoua, mo e kaunga me‘a ‘i he mamahi, pea mo e pule‘anga mo e fa‘a kātaki ‘o Sisu Kalaisi, na‘aku ‘i he motu ‘oku ui ko Patimosi koe‘uhi ko e folofola ‘ae ‘Otua, pea koe‘uhi ko e fakamo‘oni ‘o Sisu Kalaisi. ¹⁰ Pea ne u ‘i he Laumālie ‘i he ‘aho ‘oe ‘Eiki, pea ne u ongo‘i ‘ae le‘o lahi mei hoku tu‘a, ‘o hangē ko ha me‘a lea, ¹¹ ‘Oku pehē mai, “Ko au ko e ‘Alifa mo e ‘Omeka, ko e ‘uluaki mo e ki mui:” pea, “Ko hai ‘oku ke mamata ki ai, tohi ‘i ha tohi, ‘o ‘ave ki he ngaahi siasi ‘e fitu ‘oku ‘i ‘Esia; ki ‘Efesō, mo Simana, mo Peakamosi, mo Taiataila, mo Satisi, mo Filatelifia, mo Leotisia.” ¹² Pea ne u tafoki ke u ‘ilo ‘ae le‘o na‘e lea kiate au. Pea ‘i he‘eku tafoki, ne u mamata ki he tu‘unga maama koula ‘e fitu; ¹³ Pea ‘i he lotolotonga ‘oe ngaahi tu‘unga maama ‘e fitu, ko e tokotaha ‘o hangē ko e Foha ‘oe tangata, kuo kofu‘aki ‘ae kofu na‘e a‘u hifo ki he va‘e, pea nono‘o ki hono fatafata ‘aki ‘ae no‘o koula. ¹⁴ Ko hono ‘ulu mo e lou‘ulu na‘e hina ‘o hangē ko e hinehina ‘oe fulufulu‘i sipi, ‘o hangē ko e ‘uha hinehina; pea na‘e tatau hono fofonga mo e ulo ‘oe afi; ¹⁵ Pea tatau hono va‘e mo e palasa lelei, ‘o hangē ko ‘ene kakaha ‘i he haka‘anga ukamea; pea ko hono le‘o, na‘e tatau mo e ‘u‘ulu ‘oe ngaahi vai lahi. ¹⁶ Pea na‘e ‘i hono nima to‘omata‘u ‘ae fetu‘u ‘e fitu: pea na‘e ‘alu atu ‘i hono ngutu ‘ae

heletā māsilā ‘o fakatoumata: pea na‘e tatau hono fofonga mo e la‘ā ‘i he‘ene ulō ‘i hono mālohi. ¹⁷Pea ‘i he‘eku mamata kiate ia, “Ne u tō hifo ‘i hono va‘e ‘o hangē ha mate. Pea na‘a ne ‘ai kiate au hono nima to‘omata‘u, ‘o ne pehē mai kiate au, ‘Oua ‘e manavahē; ko au ko e ‘uluaki mo e ki mui: ¹⁸Ko au ia ‘oku mo‘ui, ka ne u mate, pea vakai, ‘oku ou mo‘ui ‘o ta‘engata pea ta‘engata, ‘Emeni; pea kuo ‘iate au ‘ae kī ‘o hētesi mo e mate. ¹⁹Tohi ‘ae ngaahi me‘a kuo ke mamata ai, mo e ngaahi me‘a ‘oku ‘i ai, pea mo e ngaahi me‘a ‘e hoko ‘amui; ²⁰Ko e fakatātā ‘oe fetu‘u ‘e fitu ‘aia ne ke mamata ‘i hoku nima to‘omata‘u, pea mo e tu‘unga maama koula ‘e fitu. Ko e fetu‘u ‘e fitu, ko e kau ‘āngelo ‘oe ngaahi siasi ‘e fitu: pea ko e tu‘unga maama ‘e fitu ‘aia ne ke mamata ai, ko e ngaahi siasi ia ‘e fitu.

2

1 Ko e fekau ke tohi ki he kau ‘āngelo, ‘a ia, ko e kau faifekau ‘oe ngaahi siasi, 1 Ki ‘Efesō, 8 Ki Simana, 12 Ki Peakamosi, 18 Ki Taiataila: pea mo ia ‘oku lelei, pe kovi, ‘iate kinautolu.

¹ “Tohi ki he ‘āngelo ‘oe siasi ‘o ‘Efesō; “Oku folofola‘aki ‘ae ngaahi me‘a ni ‘e ia ‘oku ne kuku ‘ae fetu‘u ‘e fitu ‘i hono nima to‘omata‘u, ‘aia ‘oku ‘eve‘eva ‘i he lotolotonga ‘oe ngaahi tu‘unga maama koula ‘e fitu; ² “Oku ou ‘ilo‘i ho‘o ngaahi ngāue, mo ho‘o fai feinga, mo ho‘o fa‘a kātaki, pea mo ho‘o ta‘efa‘akātaki‘i ‘akinautolu ‘oku kovi: pea kuo ke ‘ahi‘ahi‘i ‘akinautolu ‘oku nau pehē, ko e kau ‘aposestolo ‘akinautolu, ka ‘oku ‘ikai, pea kuo ke ‘ilo ko e kau loi ‘akinautolu: ³Pea kuo ke fa‘a ‘ūkuma, ‘o fa‘a kātaki, pea koe‘uhi ko hoku hingoa

kuo ke ngāue, ‘o ‘ikai te ke vaivai. ⁴ Ka ‘oku ai ‘ae me‘a ‘oku ou kovi‘ia ai kiate koe, koe‘uhi kuo ke mahu‘i mei ho‘o ‘uluaki ‘ofa. ⁵ Ko ia ke ke manatu‘i ‘aia kuo ke hinga mei ai, pea fakatomala, pea fai ‘ae ngaahi ‘uluaki ngāue; ka ‘ikai, pea te u ha‘u to‘oto‘o kiate koe, ‘o hiki ho‘o tu‘unga maama mei hono potu, ‘o kapau ‘e ‘ikai te ke fakatomala. ⁶ Ka ‘oku ke ma‘u ‘a eni, ‘oku ke fehi‘a ki he ngaahi ngāue ‘oe kau Nikolaitani, ‘aia ‘oku ou fehi‘a ki ai. ⁷ “Ko ia ia ‘oku ai ‘ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola ‘ae Laumālie ki he ngaahi siasi; Ko ia ia te ne ikuna, te u foaki ki ai ke kai mei he ‘akau ‘oe mo‘ui, ‘aia ‘oku ‘i he lotolotonga ‘oe Palataisi ‘oe ‘Otua.” ’

⁸ ¶ “Tohi ki he ‘āngelo ‘oe siasi ‘oe kakai Simana; “Oku folofola‘aki ‘ae ngaahi me‘a ni ‘e he ‘uluaki mo e ki mui, ‘aia na‘e mate, ka kuo mo‘ui; ⁹ “Oku ou ‘ilo‘i ho‘o ngaahi ngāue, mo ho‘o mamahi, mo ho‘o masiva, (ka ‘oku ke koloa‘ia) pea mo e loi ‘anautolu ‘oku pehē, ko e ngaahi Siu ‘akinautolu, ka ‘oku ‘ikai, ka ko e falelotu ‘o Sētane. ¹⁰ ‘Oua na‘a ke manavahē ki ha me‘a ‘i he ngaahi me‘a ko ia te ke mamahi ai: vakai, ‘e lī ‘e he tēvolo ‘a homou ni‘ihi ki he fale fakapōpula, ko homou ‘ahi‘ahi‘i, pea te mou mo‘ua ‘i he mamahi ‘i he ‘aho ‘e hongofulu—ka ke fai angatonu pe ‘o a‘u ki he mate, pea te u foaki kiate koe ‘ae pale ‘oe mo‘ui. ¹¹ “Ko ia ia ‘oku ai ‘ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola ‘ae Laumālie ki he ngaahi siasi; “Ko ia ia te ne ikuna, ‘e ‘ikai lavea ia ‘e he mate ‘angaua.” ’

¹² ¶ “Pea tohi ki he ‘āngelo ‘ae siasi ‘o Peakamosi; “Oku folofola‘aki ‘ae ngaahi me‘a ni ‘e ia ‘oku ‘iate ia ‘ae heletā māsila ‘oku fakatoumata; ¹³ “Oku ou

‘ilo‘i ho‘o ngaahi ngāue, mo e potu ‘oku ke nofo ai, ‘aia ‘oku ‘i ai ‘ae nofo‘anga ‘o Sētane: pea ‘oku ke puke ma‘u hoku hingoa, pea na‘e ‘ikai te ke si‘aki ‘eku lotu, ‘io, na‘a mo e ngaahi ‘aho ‘o ‘Anitipasa ko ‘eku fakamo‘oni angatonu, ‘aia na‘e tāmata‘i ‘iate kimoutolu, ko e potu ‘oku nofo ai ‘a Sētane. ¹⁴ Ka ‘oku ai ‘ae me‘a ni‘ihi ‘oku ou kovi‘ia ai kiate koe, koe‘uhi ‘oku ‘iate koe ‘akinautolu ‘oku nau tui ki he akonaki ‘a Pelami, ‘aia na‘a ne akonekina ‘a Pelaki kelī ‘ae tūkia‘anga ‘i he ‘ao ‘oe ngaahi foha ‘o ‘Isileli, ke nau kai ‘ae ngaahi me‘a kuo feilaulau ‘aki ki he ngaahi tamapua, pea ke fai ‘ae fe‘auaki. ¹⁵ Pea pehē ‘oku ‘iate koe foki ‘akinautolu ‘oku tui ki he akonaki ‘oe kau Nikolaitani, ‘aia ‘oku ou fehi‘a ki ai. ¹⁶ Fakatomala; ka ‘ikai, pea te u ha‘u to‘oto‘o kiate koe, pea te u tau‘i ‘akinautolu ‘aki ‘ae heletā ‘o hoku fofonga. ¹⁷ “Ko ia ia ‘oku ai ‘ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola ‘ae Laumālie ki he ngaahi siasi: Ko ia ia te ne ikuna, te u foaki ai ke ne kai ‘ae mana fufū, pea te u ‘atu ki ai mo e fo‘i maka hinehina, pea ‘e tohi tongi ‘i he maka ‘ae hingoa fo‘ou, ‘aia ‘oku ‘ikai ke ‘ilo ‘e ha taha ka ko ia pe ‘oku ne ma‘u ia.”

¹⁸ ¶ “Pea tohi ki he ‘āngelo ‘oe siasi ‘i Taiataila; “Oku folofola‘aki ‘ae ngaahi me‘a ni ‘e he ‘Alo ‘oe ‘Otua, ‘aia ‘oku tatau mo e ulo afi hono fofonga, mo hono va‘e ‘o hangē ko e palasa ngingila. ¹⁹ “Oku ou ‘ilo‘i ho‘o ngaahi ngāue, mo e ‘ofa, mo e tauhi, mo e tui, mo ho‘o fa‘a kātaki; mo e lahi hake ‘o ho‘o ngaahi ngāue ki mui ‘i he ‘uluaki. ²⁰ Ka ‘oku ai ‘ae me‘a ni‘ihi ‘oku ou kovi‘ia ai kiate koe, koe‘uhi ko ho‘o tuku ai pe ‘ae fefine ko Sesepeli, ‘aia ‘oku ne ui ia ko e palōfita fefine, pea ‘oku ne akonekina mo

oloa 'eku kau tamaio'eiki ke fai 'ae fe'auaki, pea ke kai 'ae ngaahi me'a kuo feilaulau 'aki ki he ngaahi tamapua. ²¹ Pea ne u tuku kiate ia 'ae kuonga ke fakatomala ai 'i he'ene fe'auaki; ka na'e 'ikai fakatomala ia. ²² Vakai, teu li ia ki ha mohenga, mo kinautolu 'oku fai fe'auaki mo ia, ki he mamahi lahi, 'o kapau 'e 'ikai te nau fakatomala 'i he'enau ngaahi ngāue. ²³ Pea te u tāmate'i 'aki 'ae mate 'a 'ene fānau; pea 'e 'ilo ai 'e he ngaahi siasi kotoa pē, ko au ia 'oku ou hakule 'ae ngaahi holi mo e loto: pea te u 'atu kiate kimoutolu taki taha 'o fakatatau ki ho'omou ngaahi ngāue. ²⁴ "Ka 'oku ou pehē kiate kimoutolu, mo hono toe 'i Taiataila, 'akinautolu na'e 'ikai ma'u 'ae akonaki ni, pea na'e 'ikai ke 'ilo 'ae ngaahi me'a loloto 'o Sētane, 'o hangē ko 'enau lau; 'E 'ikai te u 'ai mo ha kavenga kehe kiate kimoutolu. ²⁵ Ka ko ia 'oku mou ma'u, kuku ma'u kae'oua ke u ha'u. ²⁶ Pea ko ia ia 'e ikuna, pea ne fai ki he'eku ngaahi ngāue 'o a'u ki he ngata'anga, ko ia ia te u foaki ki ai 'ae mālohi ki he ngaahi pule'anga: ²⁷ 'Pea te ne pule'i 'akinautolu 'aki 'ae va'a ukamea; Pea 'e lailai 'akinautolu 'o hangē ko e ngaahi ipu 'oe tufunga ngaohi ipu:' 'o hangē pe ko ia ne u ma'u mei he'eku Tamai. ²⁸ Pea te u foaki kiate ia 'ae fetu'u pongipongi. ²⁹ "Ko ia ia 'oku ai 'ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola 'ae Laumālie ki he ngaahi siasi."'

3

1 'Oku valoki'i 'ae 'āngelo 'oe siasi 'i Satisi, 3 'Oku ako ki ai ke fakatomala, kae 'ikai, pea 'e tautea. 7 'Oku fakaongolelei 'ae 'āngelo 'oe siasi 'i Filatelifa, 10 Ko e me'a 'i he'ene fa'a ngāue mo fa'a kātaki. 15

‘Oku valoki’i ‘ae ‘āngelo ‘oe siasi ‘i Leotisia, ko e me’a ‘i he’ene ta’emafana lelei, pe momoko ‘aupito, 19 Pea ‘oku enginaki ke fai feinga lahi. 20 ‘Oku tu’u ‘a Kalaisi ‘i he matapā mo tukituki.

¹ “Pea tohi ki he ‘āngelo ‘oe siasi ‘i Satisi; “Oku folofola’aki ‘ae ngaahi me’a ni ‘e ia ‘oku ‘iate ia ‘ae Laumālie ‘e Fitu ‘oe ‘Otua, pea mo e fetu’u ‘e fitu; “Oku ou ‘ilo’i ho’o ngaahi ngāue, he ‘oku ke ma’u ‘ae hingoa ‘oku ke mo’ui, ka ‘oku ke mate. ² Ke ke fa’a le’o, ‘o fakamālohi ‘ae ngaahi me’a ‘oku toe, ‘aia ‘oku fakatau ke mate; he ‘oku ‘ikai te u ‘ilo kuo fai ke haohaoa ho’o ngāue, ‘i he ‘ao ‘oe ‘Otua. ³ Ko ia ke ke manatu’i pe na’e fēfee’i ‘ae anga ‘o ho’o ma’u mo ho’o fanongo, pea ke kuku ma’u, mo fakatomala. Ko ia kapau ‘e ‘ikai te ke le’o, te u ha’u kiate koe ‘o hangē ha kaiha’a, pea ‘e ‘ikai te ke ‘ilo ‘ae feitu’ula’ā ‘o ‘eku ha’u kiate koe. ⁴ Na’a mo Satisi, ‘oku ke ma’u ai ‘ae tokosi’i kuo ‘ikai ke nau faka’uli’i honau ngaahi kofu; pea ‘e ‘a’eva mo au ‘akinautolu ‘i he kofu hinehina: he ‘oku ‘aonga ‘akinautolu ⁵ Ko ia ia ‘e ikuna, ko ia ‘e fakakofu, ‘aki ‘ae kofu hinehina; pea ‘e ‘ikai te u tāmata’i hono hingoa mei he tohi ‘oe mo’ui, ka te u fakahā hono hingoa ‘i he ‘ao ‘o ‘eku Tamai, pea mo e ‘ao ‘o ‘ene kau ‘āngelo. ⁶ “Ko ia ia ‘oku ai ‘ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola ‘ae Laumālie ki he ngaahi siasi.”’

⁷ ¶ “Pea tohi ki he ‘āngelo ‘oe siasi ‘i Filatelifia; “Oku folofola’aki ‘ae ngaahi me’a ni ‘e ia ‘oku mā’oni’oni, ‘aia ‘oku mo’oni, “Aia ‘oku ‘i ai ‘ae kī ‘o Tevita, pea ‘oku ne to’o, pea ‘ikai ke tāpuni ‘e ha taha; pea ‘oku ne tāpuni, pea ‘ikai to’o ‘e ha taha;” ⁸ “Oku ou ‘ilo’i ho’o ngaahi ngāue: vakai,

kuo u tuku 'i ho 'ao 'ae matapā kuo ava, pea 'e 'ikai fa'a tāpuni ia 'e ha taha: he 'oku ai ho'o mālohi si'i, pea kuo ke tauhi'i 'a 'eku lea, pea na'e 'ikai te ke fakafisinga'i hoku hingoa. ⁹ Vakai, 'oku ou tuku atu 'akinautolu 'oku 'oe falelotu 'o Sētane, 'akinautolu 'oku pehē, ko e kau Siu 'akinautolu, ka 'oku 'ikai, ka 'oku nau loi; vakai, te u pule'i 'akinautolu ke ha'u 'o punou hifo 'i ho va'e, pea ke nau 'ilo kuo u 'ofa kiate koe. ¹⁰ Pea koe'uhi kuo ke tauhi 'ae lea 'o 'eku fa'a kātaki, te u tauhi foki 'a koe 'i he feitu'ula'ā 'oe 'ahi'ahi, 'aia 'e hoko ki māmani kotoa pē, ke 'ahi'ahi'i 'akinautolu 'oku nofo 'i māmani. ¹¹ Vakai, 'oku ou ha'u fakavave: kuku ke ma'u 'aia 'oku ke ma'u, ke 'oua na'a fa'ao ho pale 'e ha taha kehe. ¹² Ko ia ia 'e ikuna, te u ngaohi ia ko e pou 'i he fale tapu 'o hoku 'Otua, pea 'e 'ikai toe 'alu atu ia: pea te u tohi ki ai 'ae huafa 'o hoku 'Otua, mo e hingoa 'oe kolo 'o hoku 'Otua, 'ae Selūsalema fo'ou, 'aia 'oku 'alu hifo mei he langi mei hoku 'Otua: pea mo hoku hingoa fo'ou 'o'oku. ¹³ “Ko ia 'oku ai 'ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola 'ae Laumālie ki he ngaahi siasi.”

¹⁴ ¶ “Pea tohi ki he 'āngelo 'oe siasi 'oe kakai Leotisia; “Oku folofola'aki 'ae ngaahi me'a ni 'e he 'Emeni, ko e Fakamo'oni angatonu mo mo'oni, ko e Tupu'anga 'oe ngaahi me'a kuo fakatupu 'e he 'Otua; ¹⁵ “Oku ou 'ilo'i ho'o ngaahi ngāue, 'oku 'ikai te ke momoko pe vela: 'amusiaange 'eau 'oku ke momoko pe vela. ¹⁶ Ko ia koe'uhi 'oku ke māmāfana pe, 'o 'ikai momoko pe vela, teu pu'aki koe mei hoku ngutu. ¹⁷ Koe'uhi 'oku ke pehē, “Oku ou koloa'ia, pea kuo u fakama'ume'a'i au,' pea 'oku 'ikai te u masiva 'i ha me'a; ka 'oku 'ikai te ke 'ilo

‘oku ke kovi lahi, pea mala‘ia, pea masiva, pea kui, pea telefua. ¹⁸ ‘Oku ou akonaki‘i koe ke ke fakatau ‘iate au ‘ae koula kuo ‘ahi‘ahi ‘i he afi, koe‘uhi ke ke koloa‘ia ai; pea mo e kofu hinehina, koe‘uhi ke ke kofu‘aki, ke ‘oua na‘a hā mai ‘ae mā ‘o ho‘o telefua—pea ke tulu‘i ho mata ‘aki ‘ae me‘a tulu‘i mata koe‘uhi ke ke ‘ā ai. ¹⁹ Ko kinautolu ‘oku ou ‘ofa ai, ‘oku ou valoki‘i mo taute‘i: ko ia ke ke fai feinga, mo fakatomala. ²⁰ Vakai, ‘oku ou tu‘u ‘i he matapā, mo tukituki: kapau ‘e fanongo ‘e ha taha ki hoku le‘o, mo to‘o ‘ae matapā, teu hū atu kiate ia, pea te ma keinanga fakataha mo au. ²¹ Ko ia ia ‘e ikuna, te u foaki ki ai ke nofo mo au ‘i hoku nofo‘a faka‘ei‘eiki, ‘o hangē foki ko ‘eku ikuna, peau nofo mo ‘eku Tamai ‘i hono nofo‘a faka‘ei‘eiki. ²² “Ko ia ‘oku ai ‘ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola ‘ae Laumālie ki he ngaahi siasi.” ’ ’ ”

4

1 ‘Oku mamata ‘e Sione ki he ‘afio‘anga ‘oe ‘Otua ‘i he langi. 4 Ko e mātu‘a ‘e toko uofulu ma toko fā. 6 Ko e me‘a mo‘ui ‘e fā ‘oku lahi ‘aupito honau mata ‘i ‘ao mo tu‘a. 10 ‘Oku tuku hifo ‘e he kau mātu‘a honau ngaahi pale, ‘o hū kiate ia ‘oku nofo ‘i ke nofo‘a faka‘ei‘eiki.

¹ Pea hili eni, ne u mamata, pea vakai, kuo fakaava ‘ae matapā ‘i he langi: pea ko e ‘uluaki le‘o ‘aia ne u ongo‘i na‘e hangē ko e me‘a lea ‘oku lea kiate au; pea ne pehē mai, “Ha‘u ki ‘olunga ni, pea te u fakahā kiate koe ‘ae ngaahi me‘a ‘oku totonu ke hoko ‘amui.”

² Pea fakafokifā pe kuo u ‘i he Laumālie: pea vakai, ne tu‘u ‘ae nofo‘a faka‘ei‘eiki ‘i he langi, pea

nofo 'ae tokotaha 'i he nofo'a faka'e'i'eiki. ³ Pea ko ia na'e nofo ai na'e matamata *lelei* 'o hangē ko e maka ko e sasipa mo e satino; pea na'e takatakai 'ae nofo'a faka'e'i'eiki 'e he 'umata, na'e hā mai 'o hangē ko e 'emalata. ⁴ Pea na'e tu'u takatakai 'i he nofo'a faka'e'i'eiki 'oe nofo'a 'e uofulu ma fā: pea ne u mamata 'oku nofo 'i he ngaahi nofo'a 'ae mātu'a 'e toko uofulu ma toko fā, kuo kofu'aki 'ae kofu hinehina; pea na'e ai 'i honau 'ulu 'ae ngaahi pale koula. ⁵ Pea na'e hā mai mei he nofo'a faka'e'i'eiki 'ae 'uhila mo e mana mo e ngaahi le'o: pea na'e ulo 'ae maama afi 'e fitu 'i he mu'a nofo'a faka'e'i'eiki, 'aia ko e Laumālie 'e Fitu 'oe 'Otua.

⁶ Pea na'e 'i he mu'a nofo'a faka'e'i'eiki 'ae tahi sio'ata 'o hangē ko e kalisitāla: pea na'e 'i he ha'oha'onga 'oe nofo'a faka'e'i'eiki, pea tu'u takatakai 'i he nofo'a faka'e'i'eiki, 'ae fa'ahinga me'a mo'ui 'e fā, kuo fonu 'i he ngaahi fo'i mata 'i 'ao pea mo tu'a. ⁷ Pea ko e 'uluaki me'a mo'ui na'e hangē ko e laione, ko hono ua 'oe me'a mo'ui na'e hangē ko e pulu, ko hono tolu 'oe me'a mo'ui na'e mata tatau mo e tangata, pea ko hono fā 'oe me'a mo'ui na'e hangē ko ha 'ikale 'oku puna. ⁸ Pea ko e me'a mo'ui 'e fā na'a nau taki ono 'ae kapakau; pea na'a nau pito 'i loto 'i he ngaahi fo'i mata: pea 'oku 'ikai te nau mālōlō 'i he 'aho pe 'i he pō, kae pehē pe, "Mā'oni'oni, mā'oni'oni, mā'oni'oni, 'E 'Eiki, ko e 'Otua Māfimafi, 'Aia na'e 'i ai, pea 'oku 'i ai ni, pea 'e 'i ai." ⁹ Pea 'i he 'atu 'e he ngaahi me'a mo'ui ko ia 'ae faka'apa'apa mo e ongoongolelei mo e fakafeta'i kiate ia 'oku nofo 'i he nofo'a faka'e'i'eiki, 'aia 'oku mo'ui lauikuonga pea ta'engata, ¹⁰ Na'e fakafo'ohifo 'ae mātu'a e toko

uofulu ma toko fā 'i he 'ao 'o ia 'oku nofo 'i he nofo'a faka'e'i'eiki, 'onau hū kiate ia 'oku mo'ui 'o lauikuonga pea ta'engata, pea na'a nau lī honau ngaahi pale 'i he mu'a nofo'a faka'e'i'eiki, mo nau pehē, ¹¹“Oku taau mo koe, 'E 'Eiki, Ke ke ma'u 'ae faka'apa'apa mo e ongoongolelei mo e māfimafi: He kuo ke fakatupu 'ae ngaahi me'a kotoa pē, Pea na'e ngaahi ia pea 'oku kei ai ni, 'i ho'o finangalo pe koe ki ai.”

5

1 Ko e tohi na'e fakama'u 'aki 'ae me'a fakama'u 'e fitu: 6 Aia 'oku 'ikai ke taau mo ha taha ke to'o, ka ko e Lami pe na'e tāmata'i. 12 Ko ia 'oku fakafeta'i ai kiate ia 'e he kau mātu'a, 9 Pea nau fakahā na'a ne huhu'i 'akinautolu 'aki hono ta'ata'a.

¹ Pea ne u mamata 'i he nima to'omata'u 'o ia na'e nofo 'i he nofo'a faka'e'i'eiki 'ae tohi kuo tohi 'i loto mo tu'a, pea fakama'u 'aki 'ae me'a fakama'u 'e fitu. ² Pea ne u mamata ki ha 'āngelo mālohi, 'oku kalanga 'aki 'ae le'o lahi, “Ko hai 'oku taau ke to'o 'ae tohi, mo vete hono ngaahi me'a fakama'u 'o ia?” ³ Pea na'e 'ikai ha tokotaha 'i he langi, pe 'i māmani, pe 'i lalo 'i māmani, 'oku fa'a fai ke to'o 'ae tohi, pe ke mamata ki ai. ⁴ Pea ne u tangi lahi, koe'uhi na'e 'ikai ke 'ilo'i ha taha 'oku taau ke ne to'o mo lau 'ae tohi, pe ke mamata ki ai. ⁵ Pea pehē 'e ha tokotaha 'oe kau mātu'a kiate au, “Oua 'e tangi: vakai, ko e Laione 'oe fa'ahinga 'o Siuta, ko e Aka 'o Tevita, kuo ne lava'i ke ne to'o 'ae tohi, pea ke vete 'a hono me'a fakama'u 'e fitu.” ⁶ Pea ne u mamata, pea vakai, 'i he ha'oha'onga 'oe nofo'a faka'e'i'eiki mo e me'a mo'ui 'e fā, pea 'i he ha'oha'onga 'oe kau mātu'a, na'e tua'ā e Lami

‘o hangē kuo tāmāte‘i, kuo fitu ‘ae nifo ‘i hono ‘ulu, mo e mata ‘e fitu, ‘aia ko e Laumālie ‘e Fitu ‘oe ‘Otua ‘oku fekau atu ki māmani kotoa pē. ⁷ Pea na‘e ha‘u ia, ‘o ne to‘o ‘ae tohi mei he nima to‘omata‘u ‘o ia na‘e nofo ‘i he nofo‘a faka‘ei‘eiki. ⁸ Pea ‘i he‘ene to‘o ‘ae tohi, na‘e fakafo‘ohifo ‘i he ‘ao ‘oe Lami ‘ae me‘a mo‘ui ‘e fā mo e kau mātu‘a ‘e toko uofulu ma toko fā, na‘a nau taki taha ‘ae ha‘ape, mo e hina koula kuo pito ‘i he me‘a namu kakala, ‘aia ko e ngaahi lotu ‘oe kakai mā‘oni‘oni. ⁹ Pea na‘a nau hiva ‘aki ‘ae hiva fo‘ou, ‘o pehē,

“Oku taau mo koe ke to‘o ‘ae tohi,

Pea ke vete hono ngaahi me‘a fakama‘u ‘o ia:

He na‘e tāmāte‘i koe,

Pea kuo ke huhu‘i ‘ae kakai ‘aki ho ta‘ata‘a ki he ‘Otua,

Mei he fa‘ahinga, mo e lea, mo e kakai, mo e pule‘anga kotoa pē.

¹⁰ Pea kuo ke ngaahi ‘akinautolu ko e ngaahi tu‘i mo e kau taula‘eiki ki homau ‘Otua:

Pea te nau pule ‘i he maama.”

¹¹ Pea ne u vakai, pea u fanongo ki he le‘o ‘oe kau ‘āngelo tokolahī na‘e tu‘u takatakai ‘i he nofo‘a faka‘ei‘eiki mo e ngaahi me‘a mo‘ui mo e kau mātu‘a: pea ko honau lau ko e ngaahi toko mano lau‘i ngaahi mano, mo e ngaahi toko afe lau‘i ngaahi toko afe; ¹² Oku nau pehē, ‘aki ‘ae le‘o lahi, “Oku taau mo e Lami na‘e tāmāte‘i Ke tuku kiate ia ‘ae māfimafi, mo e koloa, mo e poto, Mo e mālohi, mo e faka‘apa‘apa, mo e ongoongolelei, mo e fakafeta‘i.” ¹³ Pea ne u fanongo ki he ngaahi me‘a kotoa pē ‘aia ‘oku ‘i he langi, pea ‘i he māmani, pea ‘i lalo ‘i māmani, pea mo ia ‘oku ‘i he tahi, pea mo kinautolu kotoa pē ‘oku ‘i ai, na‘a nau pehē,

“Ke ‘iate ia ‘oku nofo ‘i he nofo‘a faka‘ei‘eiki, pea ki he Lami, ‘ae fakafeta‘i, mo e faka‘apa‘apa, mo e ongoongolelei, mo e māfimafi, ‘o ta‘engata pea ta‘engata.” ¹⁴ Pea na‘e pehē ‘e he me‘a mo‘ui ‘e fā, “‘Emeni.” Pea na‘e fakafa‘ohifo ‘ae mātu‘a ‘e toko uofulu ma toko fā, ‘o hū kiate ia ‘oku mo‘ui ‘o ta‘engata pea ta‘engata.

6

1 Ko e vete fakaholo ‘oe ngaahi me‘a fakama‘u, mo ia na‘e hoko ai leva, ko e kikite ‘oe ngaahi me‘a ‘o a‘u ki he ngata‘anga ‘o māmani.

¹ Pea ne u vakai ‘i he vete ‘e he Lami ‘ae me‘a fakama‘u ‘e taha, pea ne u fanongo, ‘o hangē ko e ‘u‘ulu ‘oe mana, pea ko e tokotaha ‘i he me‘a mo‘ui ‘e fā na‘e pehē mai, “Ha‘u ‘o mamata.” ² Pea ne u mamata, pea vakai, ko e hoosi hinehina pea na‘e ‘iate ia na‘e heka ai ‘ae kaufana; pea na‘e foaki kiate ia ‘ae pale: pea na‘e ‘alu atu ia ‘i he ikuna ki he ikuna. ³ Pea kuo vete ‘e ia hono ua ‘oe me‘a fakama‘u, pea u fanongo ki hono ua ‘oe me‘a mo‘ui, ‘oku pehē mai, “Ha‘u ‘o mamata.” ⁴ Pea ‘alu atu ‘ae hoosi ‘e taha na‘e kulokula: pea na‘e tuku kiate ia na‘e heka ai ke ne to‘o ‘ae melino mei māmani, pea ke nau fetāmate‘aki ‘akinautolu: pea na‘e ‘atu kiate ia ‘ae heletā lahi. ⁵ Pea kuo vete ‘e ia hono tolu ‘oe me‘a fakama‘u, pea u fanongo ki hono tolu ‘oe me‘a mo‘ui, na‘e pehē mai, “Ha‘u ‘o mamata.” Pea ne u mamata, pea vakai, ko e hoosi ‘uli‘uli; pea na‘e ‘i he nima ‘o ia na‘e heka ai ‘ae me‘a fakatatau. ⁶ Pea ne u fanongo ki he le‘o, mei he ha‘oha‘onga ‘oe me‘a mo‘ui ‘e fā, na‘e pehē mai, “Ko e puha fua ‘oe uite ki he tenali ‘e taha, mo e puha fua ‘e tolu ‘oe pa‘ale ki he tenali ‘e taha;

pea ‘oua na‘a ke maumau‘i ‘ae lolo mo e uaine.”
⁷ Pea kuo vete ‘e ia hono fā ‘oe me‘a fakama‘u, peau fanongo ki he le‘o ‘o hono fā ‘oe me‘a mo‘ui, na‘e pehē mai, “Ha‘u ‘o mamata.” ⁸ Pea ne u mamata, pea vakai, ko e hoosi tea: pea ko e hingoa ‘o ia na‘e heka ai ko e Mate, pea na‘e muimui ‘iate ia ‘a Hētesi. Pea na‘e tuku kiate kinaua ‘ae mālohi ki hono fā ‘oe vahe ‘o māmani, ke tāmata‘i ‘aki ‘ae heletā, mo e hongē, mo e mate, pea mo e fanga manu fekai ‘oe fonua. ⁹ Pea kuo vete ‘e ia hono nima ‘oe me‘a fakama‘u, ne u mamata ‘i he lalo ‘esifeilaulau ki he ngaahi laumālie ‘okinautolu na‘e tāmata‘i koe‘uhi ko e folofola ‘ae ‘Otua, pea koe‘uhi ko e fakamo‘oni ‘aia na‘a nau fai: ¹⁰ Pea na‘a nau tangi ‘aki ‘ae le‘o lahi, ‘o pehē, “E ‘Eiki mā‘oni‘oni mo mo‘oni, ‘e fēfē hono fuoloa, mo ho‘o ta‘efakamaau mo ta‘etotonga homau toto kiate kinautolu ‘oku nofo ‘i he maama?” ¹¹ Pea na‘e foaki kiate kinautolu taki taha ‘ae kofu hinehina tōtōlofa; pea na‘e pehē kiate kinautolu, ke nau kei tatali ke fuoloa si‘i, kae‘oua ke kātoa honau kaungā tamaio‘eiki mo honau kāinga, ‘akinautolu ‘e tāmata‘i ‘o hangē pe ko kinautolu. ¹² Pea ne u mamata ‘i he‘ene vete hono ono ‘oe me‘a fakama‘u, pea vakai, na‘e ‘i ai ‘ae mofuike lahi; pea hoko ‘ae la‘ā ‘o ‘uli‘uli ‘o hangē ha tauanga‘a fulufulu, pea hoko ‘ae māhina ‘o hangē ko e toto; ¹³ Pea na‘e mokulu ‘ae ngaahi fetu‘u ‘oe langi ki he fonua, ‘o hangē ko e lī hifo ‘e he fiki ‘a hono ngaahi kauoa, ‘oka lūluu‘i ia ‘e he matangi lahi. ¹⁴ Pea na‘e mole ‘ae langi ‘o hangē ha tohi ‘oka tākai ia; pea ko e mo‘unga mo e motu kotoa pē na‘e hiki mei honau potu. ¹⁵ Pea ko e ngaahi tu‘i ‘o māmani, pea mo e ngaahi hou‘eiki, mo e kau koloa‘ia, mo e kau

‘eikitau, mo e kau mālohi, mo e kau pōpula kotoa pē, mo e kau tau‘atāina kotoa pē, na‘a nau fufū ‘akinautolu ‘i he ngaahi luo mo e ngaahi ‘ana‘i maka ‘i he ngaahi mo‘unga; ¹⁶ Mo nau pehē ki he ngaahi mo‘unga mo e ngaahi maka, “Hinga mai kiate kimautolu, ‘o fufū ‘akimautolu mei he fofonga ‘o ia ‘oku nofo ‘i he nofo‘a faka‘ei‘eiki, pea mei he houhau ‘oe Lami: ¹⁷ He kuo hokosia ‘ae ‘aho lahi ‘o hono houhau; pea ko hai ‘e fa‘a tu‘u ai?”

7

1 ‘Oku faka‘ilonga ‘e he ‘āngelo ‘ae kau tamaio‘eiki ‘ae ‘Otua ‘i honau fo‘i la‘ē. 4 Kō hono lau ‘okinautolu na‘e faka‘ilonga‘i: ‘i he ngaahi fa‘ahinga ‘o ‘Isileli, ko e tokotaha kilu mo e toko fā mano mo e toko fā afe. 9 Ko e kakai ta‘efa‘alaua mei he ngaahi pule‘anga kehe kotoa pē, pea ‘oku nau tutu‘u ‘i he mu‘a nofo‘a faka‘ei‘eiki, kuo kofu‘aki ‘ae kofu hinehina tōtōlofa, pea ‘i honau nima ‘ae va‘a ponga. 14 Na‘e fō honau ngaahi kofu ‘i he ta‘ata‘a ‘oe Lami.

¹ Pea hili ‘ae ngaahi me‘a ni, na‘aku mamata ki he ‘āngelo ‘e toko fā, ‘oku nau tu‘u ‘i he tuliki ‘e fā ‘o māmani, ‘onau puke ‘ae matangi ‘e fā ‘o māmani, koe‘uhi ke ‘oua na‘a havili ‘ae matangi ki he fonua, pe ki he tahi, pe ki ha ‘akau. ² Pea ne u mamata ki ha ‘āngelo ‘e taha na‘e ‘alu hake mei he potu hahake, kuo ‘iate ia ‘ae me‘a fakama‘u ‘oe ‘Otua mo‘ui: pea na‘e kalanga ia ‘aki ‘ae le‘o lahi ki he ‘āngelo ‘e toko fā, na‘e tuku ki ai ke tautea ‘ae fonua mo e tahi, ³ ‘O pehē, “‘Oua na‘a tautea ‘ae fonua, pe ko e tahi, pe ko e ngaahi ‘akau, kae‘oua ke ‘osi ‘emau faka‘ilonga‘i ‘ae kau tamaio‘eiki ‘a homau ‘Otua ‘i honau fo‘i la‘ē.” ⁴ Pea ne u fanongo

ki hono lau 'okinautolu na'e faka'ilonga'i: na'e faka'ilonga'i 'i he ngaahi fa'ahinga kotoa pē 'oe fānau 'a 'Isileli, 'ae tokotaha kilu mo e toko fā mano mo e toko fā afe. ⁵ Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Siuta 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Lupeni 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Kata 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. ⁶ Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o 'Asea 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Nafitali 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Manase 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. ⁷ Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Simione 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Livai 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o 'Isaka 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. ⁸ Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Sepulone 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Siosefa 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. Na'e faka'ilonga'i 'i he fa'ahinga 'o Penisimani 'ae tokotaha mano mo e toko ua afe. ⁹ Pea hili eni, na'aku mamata, pea vakai, ko e fu'u kakai 'aia kuo 'ikai fa'a lau 'e ha taha, mei he pule'anga, mo e fa'ahinga, mo e kakai, mo e lea kotoa pē, na'a nau tutu'u 'i he mu'a nofo'a faka'ei'eiki, pea 'i he 'ao 'oe Lami, kuo nau kofu'aki 'ae ngaahi kofu hinehina tōtōlofa, mo e va'a ponga 'i honau nima; ¹⁰ Pea na'a nau kalanga 'aki 'ae le'o lahi, 'o pehē, "'Oku mei hotau 'Otua 'oku nofo 'i he nofo'a faka'ei'eiki, pea mo e Lami, 'ae fakamo'ui.'" ¹¹ Pea na'e tutu'u takatakai 'ae kau 'āngelo kotoa

pē 'i he nofo'a faka'e'i'eiki, pea 'i he kau mātu'a mo e me'a mo'ui 'e fā, pea na'a nau fakafo'ohifo honau mata 'i he mu'a nofo'a faka'e'i'eiki, 'o hū ki he 'Otua, ¹² 'onau pehē, "Emeni: Ke 'i hotau 'Otua 'o ta'engata pea ta'engata 'ae fakafeta'i, mo e ongoongolelei, mo e poto, Mo e fakamālō, mo e faka'apa'apa, mo e māfimafi, mo e mālohi. 'Emeni." ¹³ Pea na'e lea 'ae toko taha 'oe kau mātu'a, 'o pehē mai kiate au, "Ko hai 'akinautolu ni 'oku teunga 'aki 'ae ngaahi kofu hinehina tōtōlofa? Pea 'oku nau ha'u mei fē?" ¹⁴ Pea ne u pehē kiate ia, "Eiki, hei'ilo koe." Pea ne pehē mai kiate au, "Ko kinautolu eni na'e ha'u mei he mamahi lahi, pea kuo nau fō ke hinehina honau kofu tōtōlofa 'i he ta'ata'a 'oe Lami. ¹⁵ Ko ia ai 'oku nau 'i he mu'a nofo'a faka'e'i'eiki 'oe 'Otua, 'o tauhi ia 'i he 'aho mo e pō 'i hono fale tapu: pea ko ia 'oku nofo 'i he nofo'a faka'e'i'eiki, 'e nofo ia 'iate kinautolu. ¹⁶ 'E 'ikai te nau toe fiekaia, pe toe feinua; pea 'e 'ikai te nau la'āina, pe puhengia. ¹⁷ He ko e Lami 'oku 'i he ha'oha'onga 'oe nofo'a faka'e'i'eiki te ne matavai mo'ui; pea 'e holoholo 'e he 'Otua 'ae lo'imata kotoa pē mei honau mata."

8

1 I he vete 'a hono fitu 'oe me'a fakama'u, 2 Na'e 'atu 'ae me'a lea 'e fitu ki he 'āngelo 'e toko fitu. 6 'Oku ifi 'e honau toko fā 'a honau ngaahi me'a lea, pea hoko 'ae ngaahi mala'ia. 3 'Oku 'ai 'e he 'āngelo 'e taha 'ae 'akau namu kakala ki he 'esifeilaulau koula ke 'alu hake fakataha mo e ngaahi lotu 'ae kakai mā'oni'oni.

¹ Pea kuo vete 'e ia 'a hono fitu 'oe me'a fakama'u, na'e ai 'ae fakalongo pē 'i he langi 'i he

vaeua mālie‘anga ‘oe feitu‘ula‘ā ‘e taha. ² Pea ne u mamata ki he ‘āngelo ‘e toko fitu na‘e tutu‘u ‘i he ‘ao ‘oe ‘Otua; pea na‘e ‘atu kiate kinautolu ‘ae me‘a lea ‘e fitu. ³ Pea na‘e ha‘u ‘ae ‘āngelo ‘e taha, ‘o tu‘u ‘i he ‘esifeilaulau, kuo ‘iate ia ‘ae ‘ai‘anga afi koula; pea na‘e ‘atu ‘o lahi ‘ae ‘akau namu kakala kiate ia, koe‘uhi ke ne ‘atu ia fakataha mo e ngaahi lotu ‘oe kakai mā‘oni‘oni kotoa pē, ‘i he ‘esifeilaulau koula, ‘aia na‘e tu‘u ‘i he mu‘a nofo‘a faka‘ei‘eiki. ⁴ Pea na‘e ‘alu hake ki he ‘ao ‘oe ‘Otua mei he nima ‘oe ‘āngelo ‘ae kohu ‘oe ‘akau namu kakala, pea mo e ngaahi lotu ‘oe kakai mā‘oni‘oni. ⁵ Pea na‘e ‘ave ‘e he ‘āngelo ‘ae ‘ai‘anga afi, pea ne fakapito ia ‘aki ‘ae afi mei he ‘esifeilaulau, ‘o ne lī ia ki he fonua: pea na‘e ai ‘ae ngaahi le‘o, mo e mana, mo e ‘uhila, mo e mofuike. ⁶ Pea ko e ‘āngelo ‘e toko fitu na‘e ‘i ai ‘ae me‘a lea ‘e fitu, na‘a nau teuteu ke ifi. ⁷ Na‘e ifi ‘e he ‘uluaki ‘āngelo, pea na‘e hoko ai ‘ae ‘uha maka mo e afi ‘oku afu ‘aki ‘ae toto, pea na‘e lī ia ki he fonua: pea na‘e vela ‘o ‘osi ‘a hono tolu ‘oe vahe ‘oe ngaahi ‘akau, pea na‘e vela ‘o ‘osi ‘ae mohuku mata kotoa pē. ⁸ Pea ifi ‘e hono ua ‘oe ‘āngelo, pea hangē na‘e lī ai ki tahi ha fu‘u mo‘unga ‘oku vela ‘i he afi: pea na‘e liliu ‘o toto ‘a hono tolu ‘oe vahe ‘oe tahi; ⁹ Pea ko hono tolu ‘oe vahe ‘oe ngaahi me‘a na‘e mo‘ui ‘i he tahi, na‘e mate ia; pea na‘e maumau hono tolu ‘oe vahe ‘oe ngaahi vaka. ¹⁰ Pea ifi ‘e hono tolu ‘oe ‘āngelo, pea na‘e tō hifo ‘ae fetu‘u lahi mei he langi, ‘oku ulo ‘o hangē ha tūhulu, pea na‘e tō ia ki hono tolu ‘oe vahe ‘oe ngaahi vaitafe, pea ki he ngaahi matavai; ¹¹ Pea ko e hingoa ‘oe fetu‘u na‘e ui ko “Kona‘i‘i.” pea na‘e fakakona ai hono tolu ‘oe vahe ‘oe ngaahi vai; pea na‘e mate ‘ae kakai tokolahi ‘i

he ngaahi vai, koe'uhi na'e fakakona ia. ¹² Pea na'e ifi 'e hono fā 'oe 'āngelo, pea tā hono tolu 'oe vahe 'oe la'ā, mo hono tolu 'oe vahe 'oe māhina, mo hono tolu 'oe vahe 'oe ngaahi fetu'u; ko ia ne fakapo'uli ai hono tolu 'oe vahe 'okinautolu, pea na'e 'ikai maama 'ae 'aho 'i hono tolu 'o hono vahe, pea na'e pehē pe mo e pō foki. ¹³ Pea ne u vakai, peau ongo'i 'oku puna 'ae 'āngelo 'e taha 'i he loto langi, 'o ne pehē 'aki 'ae le'o lahi, "Mala'ia, mala'ia, mala'ia, ki he kakai 'oku nofo 'i he maama, koe'uhi 'i hono toe 'oe le'o 'oe me'a lea 'oe 'āngelo 'e toko tolu, 'oku te'eki ai ifi!"

9

1 I he ifi 'e hono toko nima 'oe 'āngelo, 'oku tō hifo mei he langi 'ae fetu'u, pea 'oku 'atu ki ai 'ae kī 'oe luo ta'ehanotakele. 2 'Oku ne to'o 'ae luo, pea 'oku 'alu hake 'ae fanga he'e 'oku tatau pe mo e fanga sikopio. 12 Kuo hili ange 'ae 'uluaki mala'ia. 13 'Oku ifi hono ono 'oe me'a lea. 14 'Oku vete ange 'ae 'āngelo 'e toko fā na'e ha'isia.

¹ Pea na'e ifi 'e hono nima 'oe 'āngelo, pea u mamata na'e tō 'ae fetu'u mei he langi ki he fonua; pea na'e 'atu kiate ia 'ae kī 'oe luo ta'ehanotakele. ² Pea na'e fakaava 'e ia 'ae luo ta'ehanotakele; pea na'e 'alu hake 'ae kohu mei he luo, 'o hangē ko e kohu 'oe fu'u luo afi; pea ko e me'a 'i he kohu 'oe luo, na'e fakapo'uli 'ae la'ā mo e 'atā. ³ Pea na'e ha'u mei he kohu 'ae fanga he'e ki he fonua: pea na'e 'atu ki ai 'ae mālohi, 'o hangē ko e mālohi 'oe fanga sikopio 'oe fonua. ⁴ Pea na'e fekau kiate kinautolu ke 'oua te nau maumau 'ae mohuku 'oe fonua, pe ha me'a mata 'e taha, pe ha 'akau; ka

ko e kau tangata pe ko ia 'oku 'ikai 'i honau fo'i la'e 'ae faka'ilonga 'ae 'Otua. ⁵ Pea na'e tuku kiate kinautolu ke 'oua na'a nau tāmāte'i 'akinautolu, ka ke fakamamahi'i 'akinautolu 'i he māhina 'e nima; pea ko 'enau mamahi na'e tatau mo e mamahi 'oe tangata kuo taa'i 'e he sikopio. ⁶ Pea 'i he ngaahi 'aho ko ia, 'e kumi 'ae kakai ki he mate, ka 'e 'ikai 'ilo ia; pea te nau holi ke mate, ka 'e puna 'ae mate meiate kinautolu. ⁷ Pea ko e sino 'oe fanga he'e na'e tatau mo e fanga hoosi kuo teuteu ki he tau; pea na'e 'i honau 'ulu 'o hangē ko e ngaahi pale koula, pea ko honau mata na'e tatau mo e mata 'oe tangata. ⁸ Pea na'a nau lou'ulu 'o hangē ko e lou'ulu 'oe kau fefine, pea ko honau kau nifo na'e hangē *ko e nifo* 'oe fanga laione. ⁹ Pea na'e ai honau ngaahi sifa fatafata, 'o hangē ko e ngaahi sifa fatafata ukamea; pea ko e patū 'o honau kapakau na'e tatau mo e longoa'a. 'Oe ngaahi saliate, mo e fanga hoosi lahi 'oku felele'i ki he tau. ¹⁰ Pea na'e ai honau ngaahi iku 'o hangē ko e fanga sikopio, pea na'e 'i honau ngaahi iku 'ae ngaahi huhu: pea na'a nau mālohi ke tautea 'ae kakai 'i he māhina 'e nima. ¹¹ Pea na'e ai 'ae tu'i kiate kinautolu, ko e 'āngelo 'oe luo ta'ehanotakele, ko hono hingoa 'i he lea fakaHepelū ko 'Apatoni, ka ko hono hingoa 'i he lea fakaKiliki ko 'Apolione. ¹² Kuo hili ange 'ae mala'ia 'e taha; vakai, 'oku ha'u 'amui 'ae mala'ia kehe 'e ua, ¹³ Pea na'e ifi 'e hono ono 'oe 'āngelo, pea u fanongo ki he le'o mei he nifo 'e fā 'oe 'esifeilaulau koula 'aia 'oku 'i he 'ao 'oe 'Otua, ¹⁴ 'Oku pehē ki hono ono 'oe 'āngelo, na'e 'i ai 'ae me'a lea, "Vevete 'ae kau 'āngelo 'e toko fā, 'aia kuo ha'isia 'i he vaitafe lahi ko 'Iufaleti." ¹⁵ Pea

na'e vete ange 'ae kau 'āngelo 'e toko fā, 'akinautolu na'e tu'utu'uni ki ha feitu'ula'ā, pea ki ha 'aho, pea ki ha māhina, pea ki ha ta'u, koe'uhi ke tāmata'i 'a hono tolu 'oe vahe 'oe kakai. ¹⁶ Pea ko hono lau 'oe tau, ko e kau tangata heka hoosi ko e toko uangeau miliona: pea ne u fanongo ki honau lau. ¹⁷ Pea na'e pehē pē 'a 'eku mamata ki he fanga hoosi, 'i he me'a na'e hā mai, mo kinautolu na'e heka ai, ko honau sifa fatafata na'e lanu ki he afi, mo e lanu moana, mo e felofelo: pea ko e 'ulu 'oe fanga hoosi na'e tatau mo e 'ulu 'oe fanga laione; pea na'e 'oho mei honau ngutu 'ae afi, mo e 'ohuafi, mo e sulifa. ¹⁸ Ko e me'a ko eni 'e tolu na'e tāmata 'aki 'a hono tolu 'oe vahe 'oe kakai, 'ae afi, mo e 'ohuafi, mo e sulifa, 'aia na'e 'oho mei honau ngutu. ¹⁹ He ko honau mālohi 'oku 'i honau ngutu, mo honau iku: he na'e tatau honau iku mo e fanga ngata, pea na'e faka'ulu, pea ko ia 'oku nau fai 'aki 'ae maumau. ²⁰ Pea ko hono toe 'oe kakai na'e 'ikai ke tāmata'i 'aki 'ae ngaahi fakamamahi ni, na'e 'ikai te nau fakatomala 'i he ngaahi ngāue 'a honau nima, ke 'oua te nau hū ki he kau tēvolo, mo e ngaahi tamapua koula, mo e siliva, mo e palasa, mo e maka, mo e 'akau: 'aia 'oku 'ikai fa'a mamata, pe fanongo, pe 'a'eva: ²¹ Pea na'e 'ikai tenau fakatomala 'i he 'enau ngaahi fakapō, mo 'enau ngaahi fie mana, mo 'enau fe'auaki, mo 'enau fa'a kaiha'a.

10

1 'Oku hā mai ha 'āngelo mālohi mo lahi 'oku 'i hono nima 'ae tohi kuo folahi. 6 'Oku ne fuakava 'iate ia 'oku mo'ui 'o ta'engata pea ta'engata, 'e 'ikai kei

ta'ofia. 9 'Oku fekau kia Sione ke ne to'o mo kai 'ae tohi.

¹ Pea ne u mamata ki ha 'āngelo mālohi 'e tokotaha 'oku 'alu hifo mei he langi, kuo kofu'aki 'ae 'ao: pea na'e 'i hono 'ulu 'ae ūmata, pea na'e tatau hono mata mo e la'ā, pea ko hono va'e na'e tatau mo e pou afi: ² Pea na'e 'i hono nima 'ae tohi si'i kuo folahi: pea na'a ne 'ai hono va'e to'omata'u ki he tahi, pea mo e to'ohema ki he fonua, ³ Pea kalanga le'o lahi ia, 'o hangē ko e ngungulu 'oe laione: pea hili 'ene tangi, na'e fakaongo honau le'o 'e he mana 'e fitu. ⁴ Pea kuo fakaongo 'e he mana 'e fitu honau le'o, pea u te u ke tohi: pea ne u fanongo ki he le'o mei he langi 'oku pehē mai kiate au, "Fakama'u ke ma'u 'ae ngaahi me'a kuo fakaongo mai 'e he mana 'e fitu, pea 'oua na'a tohi ia." ⁵ Pea ko e 'āngelo 'aia ne u mamata na'e tu'u ki he tahi mo e fonua, na'a ne hiki hono nima ki he langi, ⁶ Pea ne fuakava 'iate ia 'oku mo'ui 'o ta'engata pea ta'engata, 'aia na'a ne fakatupu 'ae langi, mo e ngaahi me'a 'oku 'i ai, mo e fonua, mo e ngaahi me'a 'oku 'i ai, mo e tahi, mo e ngaahi me'a 'oku 'i ai, 'e 'ikai kei ta'ofia: ⁷ Ka 'i he ngaahi 'aho 'oe le'o 'o hono fitu 'oe 'āngelo, 'i he lolotonga 'o 'ene fakaongo, 'e fakakakato 'ae ngāue fufū 'ae 'Otua, 'o hangē ko 'ene fakahā ki he'ene kau tamaio'eiki ko e kau palōfita. ⁸ Pea ko e le'o 'aia ne u fanongo mei he langi ne toe lea mai ia kiate au, 'o pehē, "Alu, mo ke to'o 'ae tohi si'i kuo folahi 'i he nima 'oe 'āngelo 'aia 'oku tu'u ki he tahi mo e fonua." ⁹ Pea ne u 'alu ki he 'āngelo, 'o pehē kiate ia, "Tuku mai kiate au 'ae tohi si'i." Pea pehē 'e ia kiate au, "Ave, pea ke kai ke 'osi ia; pea 'e fakakona'i 'e ia 'a ho

kete, ka 'e melie ia 'i ho ngutu 'o hangē ha me'a hu'amelie." ¹⁰ Pea ne u to'o 'ae tohi si'i mei he nima 'oe 'āngelo, pea ne u kai ia 'o 'osi; pea na'e melie ia 'i hoku ngutu 'o hangē ha me'a hu'amelie: pea kuo u kai leva ia, pea kona 'a hoku kete. ¹¹ Pea pehē 'e ia kiate au, "Te ke toe kikite 'i he 'ao 'oe ngaahi kakai lahi, mo e ngaahi pule'anga, mo e kakai lea kehekehe, mo e ngaahi tu'i."

11

3 'Oku kikite 'ae ongo fakamo'oni 'e toko ua. 6 'Oku ne pule ke tāpuni 'ae langi, ke 'oua na'a 'uha. 7 'E tau'i 'akinaua 'e he manu fekai, 'o tāmata'i 'akinaua. 8 'Oku tuku ta'etanu hona sino, 11 Pea hili 'ae 'aho 'e tolu mo e kongā 'aho 'oku na toetu'u. 14 Kuo hili ange hono ua 'oe mala'ia. 15 'Oku ifi hono fitu 'oe me'a lea.

¹ Pea na'e 'omi kiate au 'ae va'a kaho 'o hangē ha tokotoko: pea tu'u 'ae 'āngelo, 'o pehē mai, "Tu'u, 'o fuofua 'ae fale tapu 'oe 'Otua, mo e 'esifeilaulau, mo kinautolu 'oku lotu 'i ai. ² Kae tuku pe 'ae loto'ā 'oku 'itu'a 'i he faletapu, 'oua 'e fuofua ia he kuo tuku ia ki he kakai Senitaile pea te nau malaki hifo 'ae kolo tapu 'i he māhina 'e fāngofulu ma ua. ³ Pea te u foaki ki hoku ongo fakamo'oni, ke na kikite 'i he 'aho 'e taha afe ma uangeau ma onongofulu, kuo kofu'aki 'ae tauanga'a." ⁴ Ko eni ia 'ae ongo 'akau 'olive, mo e ongo tu'unga maama, 'oku tutu'u 'i he 'ao 'oe 'Otua 'o māmani. ⁵ Pea ka loto ke tautea 'akinaua 'e ha taha, 'oku 'alu atu 'ae afi mei hona ngutu, 'o faka'auha hona ngaahi fili: pea ka loto 'e ha taha ke tautea 'akinaua, 'e tāmata'i pehē ni ia. ⁶ 'Oku ma'u 'ekinaua ni 'ae

mālohi ke tāpuni ‘ae langi, ke ‘oua na‘a ‘uha ‘i he ngaahi ‘aho ‘o ‘ena kikite: pea ‘oku na ma‘u ‘ae mālohi ki he ngaahi vai, ke liliu ia ko e toto, pea ke taa‘i ‘aki ‘a māmani ‘ae ngaahi me‘a mamahi ‘o na fa‘iteliha pe liunga fiha ia. ⁷ Pea ka faka‘osi ‘ekināua ‘ena fakamo‘oni, ko e manu fekai ‘oku ‘alu hake mei he luo ta‘ehanotakele, te ne tau‘i ‘akināua, pea te ne ikuna ‘akināua, ‘o tāmāte‘i ‘akināua. ⁸ Pea ko hona sino mate ‘e tuku ‘i he hala ‘oe kolo lahi, ‘aia ‘oku ui fakalaumālie ko Sotoma mo ‘Isipite, ‘aia na‘e tutuki ai ki he ‘akau ‘a hotau ‘Eiki. ⁹ Pea ko kinautolu ‘oe ngaahi kakai, mo e ngaahi fa‘ahinga, mo e ngaahi lea, mo e ngaahi pule‘anga, te nau mamata ki hona sino mate ‘i he ‘aho ‘e tolu mo e kongā ‘aho, pea ‘e ‘ikai tuku ke tanu hona sino mate. ¹⁰ Pea ko kinautolu ‘oku nofo ‘i māmani te nau fiefia kiate kināua, ‘o fakafiefia‘i, pea fe‘ave‘aki ‘enau ngaahi me‘a‘ofa; koe‘uhi na‘e fakamamahi ‘e he ongo palōfita ni ‘akinautolu na‘e nofo ‘i māmani. ¹¹ Pea hili ‘ae ‘aho ‘e tolu mo e kongā ‘aho, na‘e hū kiate kināua ‘ae laumālie ‘oe mo‘ui mei he ‘Otua, pea na‘a na tu‘u ‘i hona va‘e; pea na‘e tō ‘ae manavahē lahi kiate kinautolu na‘e mamata kiate kināua. ¹² Pea na‘a nau fanongo ki he le‘o lahi mei he langi, ‘oku pehē kiate kināua, “‘Alu hake ki heni.” Pea ne na ‘alu hake ki he langi ‘i he ‘ao; pea na‘e mamata kiate kināua ‘a hona ngaahi fili. ¹³ Pea ‘i he feitu‘ula‘ā pe ko ia na‘e ai ‘ae mofuike lahi, pea holo hono hongofulu ‘oe vahe ‘oe kolo, pea na‘e mate ‘i he mofuike ‘ae kakai ‘e toko fitu afe: pea na‘e ilifia hono toe, ‘onau fakamālō ki he ‘Otua ‘oe langi. ¹⁴ Kuo hili hono ua ‘oe mala‘ia; vakai, ‘oku ha‘u to‘oto‘o hono tolu ‘oe

mala'ia. ¹⁵ Pea na'e ifi 'e hono fitu 'oe 'āngelo pea na'e ai 'ae ngaahi le'o mālohi 'i he langi, na'e pehē, "Ko e ngaahi pule'anga 'oe maama kuo 'o hotau 'Eiki, mo hono Kalaisi pea 'e pule ia 'o ta'engata pea ta'engata." ¹⁶ Pea ko e mātu'a e toko uofulu ma toko fā, 'aia na'e nofo 'i honau ngaahi nofo'a 'i he 'ao 'oe 'Otua, na'a nau fo'ohifo 'o hū ki he 'Otua, ¹⁷ 'o pehē, "Oku mau fakafeta'i kiate koe, 'e 'Eiki ko e 'Otua Māfimafi, 'Oku ke 'i ai ni, pea na'a ke 'i ai, pea te ke 'i ai; Koe'uhi kuo ke to'o kiate koe 'a ho'o mālohi lahi, pea kuo ke pule. ¹⁸ Pea na'e 'ita 'ae ngaahi pule'anga pea kuo hoko mai ho houhau, Mo e kuonga 'oe pekia, koe'uhi ke fakamaaua 'akinautolu, Pea koe'uhi ke ke totongi ai ki ho'o kau tamaio'eiki ko e kau palōfita, mo e kakai mā'oni'oni, Mo kinautolu 'oku manavahē ki ho huafa, 'ae iiki mo e lalahi; Pea ke faka'auha 'akinautolu 'oku nau faka'auha 'ae maama. ¹⁹ Pea na'e fakaava 'ae fale tapu 'oe 'Otua 'i he langi, pea na'e hā mai 'i hono fale tapu 'ae puha 'o 'ene fuakava: pea na'e ai 'ae ngaahi 'uhila, mo e ngaahi le'o, mo e ngaahi mana, mo e mofuike, mo e 'uha maka lahi.

12

1 'Oku langā 'ae fefine kuo kofu'aki 'ae la'ā. 4 'Oku tu'u 'i hono 'ao 'ae fu'u ngata kulokula, 'o tali ke ne keina 'o 'osi 'ene tamasi'i: 6 'Oku hola leva ki he toafa 'i he'ene fā'ele. 7 'Oku tau 'e Maikeli mo 'ene kau 'āngelo ki he fu'u ngata, mo ikuna ia. 13 'Oku lī ki he fonua 'ae fu'u ngata, pea ne fakatanga 'i 'ae fefine.

¹ Pea na'e hā mai 'ae me'a fakafo lahi 'i he langi; ko e fefine kuo kofu'aki 'ae la'ā, pea 'i hono lalo va'e 'ae māhina, pea na'e 'i hono 'ulu 'ae pale 'oe

fetu'u 'e hongofulu ma ua: ² Pea na'e feitama ia pea tangi, 'o langā, pea mamahi ke fānau. ³ Pea na'e hā mai mo e me'a fakafo 'e taha 'i he langi; pea vakai, ko e fu'u ngata lahi na'e kulokula, kuo fitu hono 'ulu, pea na'e 'i ai 'ae nifo 'e hongofulu, pea fitu 'ae pale 'i hono ngaahi 'ulu. ⁴ Pea na'e toho 'aki 'e hono iku hono tolu 'oe vahe 'oe ngaahi fetu'u 'o e langi, 'o ne lī hifo 'akinautolu ki he fonua: pea na'e tu'u 'ae fu'u ngata 'i he 'ao 'oe fefine na'e teu ke fānau, koe'uhi, ka fanau 'i leva 'ene tamasi'i, ke ne kai 'o 'osi ia. ⁵ Pea ne fanau 'i 'ae tamasi'i tangata, 'aia te ne pule 'i 'ae pule'anga kotoa pē 'aki 'ae va'a ukamea: pea na'e to'o hake 'ene tamasi'i ki he 'Otua, pea ki hono nofo'a faka'ei'eiki. ⁶ Pea na'e hola 'ae fefine ki he toafa, 'aia 'oku ai hono potu kuo teu 'e he 'Otua, koe'uhi ke nau fafanga ia 'i ai ko e 'aho 'e taha afe ma uangeau ma onongofulu. ⁷ Pea na'e fai 'a 'etau 'i he langi: ko Maikeli mo 'ene kau 'āngelo na'a nau tau 'i 'ae fu'u ngata; pea na'e tau 'ae fu'u ngata mo 'ene kau 'āngelo. ⁸ Ka na'e 'ikai te nau ikuna; pea na'e 'ikai kei 'ilo hanau potu 'i he langi. ⁹ Pea na'e lī kitu'a 'ae fu'u ngata lahi, 'ae ngata motu'a ko ia, 'oku ui ko Tēvolo, mo Sētane, 'aia 'oku ne kākaa 'i 'a māmani kotoa pē: na'e lī ia kitu'a ki he fonua, pea na'e lī kitu'a mo ia 'a 'ene kau 'āngelo. ¹⁰ Pea ne u ongo 'i 'ae le'o lahi 'i he langi, na'e pehē, "Ko eni kuo hoko mai 'ae fakamo'ui, mo e mālohi, mo e pule'anga 'o hotau 'Otua, mo e mālohi 'o hono Kalaisi: he kuo lī ki lalo 'ae fakakovi 'o hotau kāinga, 'aia na'a ne fakakovi 'i 'akinautolu 'i he 'ao 'o hotau 'Otua 'i he 'aho mo e pō. ¹¹ Pea na'a nau ikuna ia 'aki 'ae ta'ata'a 'oe Lami, mo e lea 'o 'enau fakamo'oni; pea na'e 'ikai

te nau mamae ki he'enau mo'ui ka nau mate. ¹² Ko ia ke fiefia, 'ae ngaahi langi, mo kimoutolu 'oku nofo ai. 'E mala'ia 'ae kakai 'oku nofo 'i he maama na mo e tahi! He kuo 'alu hifo 'ae tēvolo kiate kimoutolu, kuo 'ita lahi, koe'uhi 'oku ne 'ilo 'oku fuoloa si'i pe hono kuonga." ¹³ Pea 'i he mamata 'e he fu'u ngata kuo lī ia ki he māmani, na'a ne fakatanga'i 'ae fefine ne ne fanau'i 'ae tamasi'i tangata. ¹⁴ Pea na'e foaki ki he fefine 'ae kapakau 'e ua 'oe 'ikale lahi, ke ne puna 'aki ia ki he toafa, ki hono potu, 'aia 'oku tauhi ai ia 'i ha kuonga, mo e ngaahi kuonga, mo e vaeua mālie'anga 'oe kuonga, mei he 'ao 'oe ngata. ¹⁵ Pea na'e pu'aki 'e he ngata ki he fefine 'ae vai mei hono ngutu 'o hangē ha vaitafe, koe'uhi ke ne fai ke 'auhia ia 'i he vai. ¹⁶ Pea na'e tokoni'i 'ae fefine 'e he fonua, pea mato'o 'e he fonua hono ngutu, 'o ne folo hifo 'ae vai, 'aia na'e pu'aki 'e he fu'u ngata mei hono ngutu. ¹⁷ Pea na'e 'ita 'ae fu'u ngata ki he fefine, 'o ne 'alu ke tau'i hono toe 'o hono hako, 'akinautolu 'oku fai 'ae ngaahi fekau 'ae 'Otua, pea ma'u mo e fakamo'oni 'o Sisu Kalaisi.

13

1 'Oku tu'u hake mei he tahi 'ae manu fekai kuo 'i ai 'ae fo'i 'ulu 'e fitu mo e nifo 'e hongofulu. 11 'Oku 'alu hake mei he fonua 'ae manu fekai 'e taha: 14 'Oku ne pule ke ngaahi ha fakatātā ki he 'uluaki manu fekai, 15 Pea ke hū ki ai 'ae kakai, 16 Pea ma'u hono faka'ilonga.

¹ Pea ne u tu'u 'i he 'one'one 'oe tahi, pea u mamata 'oku 'alu hake mei he tahi 'ae manu fekai, na'e fitu hono 'ulu pea na'e 'i ai 'ae nifo 'e hongofulu, pea na'e 'i hono ngaahi nifo 'ae pale 'e

hongofulu, pea 'i hono ngaahi 'ulu 'ae hingoa ko Taukae 'Otua. ² Pea ko e manu fekai 'aia ne u mamata ai, na'e tatau mo e lēpati, pea ko hono va'e na'e hangē ko e va'e 'o ha pea, pea ko hono ngutu na'e hangē ko e ngutu 'o ha laione: pea na'e 'atu ki ai 'e he fu'u ngata 'a 'ene mālohi 'a'ana, mo hono nofo'anga, mo e pule lahi. ³ Pea ne u mamata na'e hangē kuo lavea 'o mate hono fo'i 'ulu 'e taha; ka na'e toe mo'ui pe hono lavea fakamate: pea na'e fakatumutumu 'a māmani kotoa pē 'o muimui 'i he manu fekai. ⁴ Pea na'a nau hū ki he fu'u ngata 'aia ne ne 'atu 'ae mālohi ki he manu fekai: 'onau hū ki he manu fekai, 'onau pehē, "Ko hai 'oku tatau mo e manu fekai? Ko hai 'oku fa'a fai ke tau'i ia?" ⁵ Pea na'e foaki kiate ia 'ae ngutu ke lea fie lahi, mo taukae ki he 'Otua; pea na'e tuku kiate ia 'ae pule ke fai 'ae tau 'i he māhina 'e fāngofulu ma ua, ⁶ Pea ne faai hono ngutu 'i he lea taukae ki he 'Otua, ke lau'ikovi hono huafa, mo hono fale fehikitaki, mo kinautolu 'oku nofo 'i he langi. ⁷ Pea na'e tuku kiate ia ke ne tau'i 'ae kakai mā'oni'oni, pea ke ne ikuna 'akinautolu: pea na'e tuku kiate ia 'ae pule ki he ngaahi fa'ahinga, mo e ngaahi lea, mo e ngaahi pule'anga kotoa pē. ⁸ Pea 'e hū kiate ia 'akinautolu kotoa pē 'oku nofo 'i māmani, 'akinautolu 'oku 'ikai tohi honau hingoa 'i he tohi 'oe mo'ui 'oe Lami, 'aia na'e tāmata'i talu mei he fakatupu 'o māmani. ⁹ Kapau 'oku telinga ha taha, pea fakafanongo ia. ¹⁰ Ko ia 'oku ne tataki ki he pōpula, 'e mo'ua ia ki he pōpula: ko ia 'oku ne tāmata'i 'aki 'ae heletā, 'oku totonu ke tāmata'i 'aki ia 'ae heletā. Ko eni 'ae fa'a kātaki mo e tui 'ae kakai mā'oni'oni. ¹¹ Pea ne u mamata ki he manu fekai 'e taha 'oku 'alu hake 'i he fonua; pea na'e 'iate ia 'ae

nifo'i 'ulu 'e ua, na'e hangē ia ko e lami, pea na'a ne lea 'o hangē ha fu'u ngata. ¹² Pea 'oku fai 'e ia 'ae pule kotoa pē 'oe 'uluaki manu fekai na'e mu'a 'iate ia, 'o ne fai ke hū 'a māmani mo kinautolu 'oku nofo ai ki he 'uluaki manu fekai, 'i he'ene mo'ui 'a hono lavea. Na'a ne mei mate ai. ¹³ Pea 'oku fai 'e ia 'ae ngaahi me'a fakaofu lahi, 'o ne fai ke 'alu hifo 'ae afi mei he langi ki he fonua, 'i he 'ao 'oe kakai, ¹⁴ Pea ne kākaa'i 'akinautolu 'oku nofo 'i māmani, 'aki 'ae ngaahi me'a mana ko ia na'e tuku kiate ia 'ae mālohi ke fai 'i he 'ao 'oe manu fekai; 'o ne pehē kiate kinautolu 'oku nofo 'i mamani, ke nau ngaohi ha fakatātā ki he manufekai, 'aia na'e lavea 'i he heletā, kae mo'ui pe. ¹⁵ Pea na'e tuku kiate ia ke ne foaki 'ae mo'ui ki he fakatātā 'oe manu fekai, ke lea ai 'ae fakatātā 'oe manu fekai, pea pule ke tāmata'i 'akinautolu 'e 'ikai te nau hū ki he fakatātā 'oe manu fekai. ¹⁶ Pea na'a ne pule'i kotoa pē, 'ae iiki mo e lalahi, 'ae ma'ume'a mo e masiva, 'ae tau'atāina mo e pōpula, ke nau ma'u 'ae faka'ilonga 'i honau nima to'omata'u, pe 'i honau fo'i la'e: ¹⁷ Pea ke 'oua na'a fakatau mai pe fakatau atu 'e ha taha, ka ko ia pe kuo 'i ai 'ae faka'ilonga, pe 'ae hingoa 'oe manu fekai, pe ko e lau 'o hono hingoa. ¹⁸ Ko eni 'ae poto. Ko ia 'oku 'i ai 'ae 'ilo, ke ne lau hono lau 'oe manu fekai: he ko e lau ia 'oe tangata; pea ko hono lau ko e onongeau ma onongofulu ma ono.

14

1 Ko e tu'u 'ae Lami mo hono kakai 'i ke mo'unga ko Saione. 6 'Oku malanga'aki 'ae ongoongolelei 'e ha 'āngelo. 8 Ko e hinga 'o Papilone. 15 Ko e ututa'u 'o

māmani, mo e ai hele tu'usi. 20 Ko e tānaki vaine mo e tata'o'anga uaine 'oe houhau 'oe 'Otua.

¹ Pea ne u mamata, pea vakai, na'e tu'u ha Lami 'i he mo'unga ko Saione, pea na'e 'iate ia 'ae tokotaha kilu mā toko fā mano ma toko fā afe, kuo tohi 'i honau fo'i la'e 'ae huafa 'o 'ene Tamai. ² Pea ne u ongo'i 'ae le'o mei he langi, 'o hangē ko e 'u'ulu 'oe ngaahi vai lahi, pea hangē ko e 'u'ulu 'oe mana lahi: pea ne u ongo'i 'ae le'o 'oe kau ha'ape 'oku taa'i honau ngaahi ha'ape: ³ Pea na'a nau hiva 'aki 'ae hiva fo'ou 'i he 'ao 'oe nofo'a faka'e'i'eiki, pea 'i he 'ao 'oe me'a mo'ui 'e fā, pea mo e kau mātu'a: pea na'e 'ikai ke fa'a 'ilo 'e ha taha 'ae hiva ko ia ka ko e tokotaha kilu mo e toko fā mano mo e toko fā afe, na'e huhu'i mei māmani. ⁴ Ko kinautolu eni na'e 'ikai ke nau 'uli'i 'aki 'ae fefine; he ko e kau tāupo'ou 'akinautolu. Ko kinautolu eni 'oku nau muimui 'i he Lami 'i he potu kotoa pē 'oku 'alu ia ki ai. Ko kinautolu eni na'e huhu'i mei he kakai, ko e 'uluaki fua ki he 'Otua mo e Lami. ⁵ Pea na'e 'ikai 'ilo ha kākā 'i honau ngutu: he 'oku nau ta'ehalaia 'i he 'ao 'oe 'afio'anga 'oe 'Otua. ⁶ Pea ne u mamata ki ha 'āngelo kehe 'e taha 'oku puna 'i he loto langi, kuo 'iate ia 'ae ongoongolelei ta'engata ke malanga'aki kiate kinautolu 'oku nofo 'i he māmani, pea ki he pule'anga kotoa pē, mo e fa'ahinga, mo e lea, mo e kakai, ⁷ 'O ne pehē 'aki 'ae le'o lahi, "Manavahē ki he 'Otua, pea 'atu 'ae fakamālō kiate ia; he kuo hokosia 'ae feitu'ula'ā 'o 'ene fakamaau: pea hū kiate ia na'a ne ngaohi 'ae langi, mo e māmani, pea mo e tahi, mo e ngaahi matavai 'oe ngaahi vai." ⁸ Pea na'e muimui 'ae 'āngelo 'e tokotaha, 'o ne pehē, "Kuo hinga 'a Papilone, kuo hinga ia,

‘ae kolo lahi ko ia, koe‘uhi kuo ne fakainu‘i ‘ae pule‘anga kotoa pē ‘i he uaine ‘oe houhau ‘o ‘ene fe‘auaki.” ⁹ Pea muimui ‘iate kinaua hono tolu ‘oe ‘āngelo, ‘o ne pehē, ‘aki ‘ae le‘o lahi, “Kapau ‘e hū ‘e ha taha ki he manu fekai mo hono fakatātā, pea ma‘u ‘ae faka‘ilonga ‘i hono fo‘i la‘ē, pe ‘i hono nima, ¹⁰ ‘E inu ‘e ia ‘i he uaine ‘oe houhau ‘oe ‘Otua, ‘aia kuo lingi ta‘ehu‘i ki he ipu ‘o hono houhau; pea ‘e fakamamahi ia ‘aki ‘ae afi mo e sulifa ‘i he ‘ao ‘oe kau ‘āngelo mā‘oni‘oni, pea ‘i he ‘ao ‘oe Lami: ¹¹ Pea ‘e ‘alu hake ‘ae kohu ‘o ‘enau mamahi ‘o ta‘engata pea ta‘engata; pea ‘oku ‘ikai te nau mālōlō ‘i ha ‘aho pe ha pō, ‘akinautolu ‘oku hū ki he manu fekai mo hono fakatātā, pea mo ia ‘oku ne ma‘u ‘ae faka‘ilonga ‘o hono hingoa.” ¹² Ko eni ‘ae fa‘a kātaki ‘ae kakai mā‘oni‘oni: ko ‘eni ‘akinautolu ‘oku fai ‘ae ngaahi fekau ‘ae ‘Otua, mo e tui kia Sisu. ¹³ Pea ne u ongo‘i ‘ae le‘o mei he langi, ‘oku pehē mai kiate au, “Tohi, “Oku monū‘ia talu mei heni ‘ae pekia ‘oku pekia ‘i he ‘Eiki:’ ” “Io,” ‘oku pehē ‘e he Laumālie, “Koe‘uhi ke nau mālōlō mei he‘enau ngaahi ngāue; pea ‘oku muimui kiate kinautolu ‘enau ngaahi ngāue.” ¹⁴ Pea ne u sio, pea vakai, ko e ‘ao hinehina, pea na‘e heka ki he ‘ao ‘ae tokotaha ‘o hangē ko e Foha ‘oe tangata, kuo ‘i hono ‘ulu ‘ae pale koula, pea ‘i hono nima ‘ae hele tu‘usi ‘oku māsila. ¹⁵ Pea na‘e ‘alu atu mei he fale tapu ‘ae ‘āngelo ‘e taha, ‘o ne kalanga ‘aki ‘ae le‘o lahi kiate ia na‘e heka ki he ‘ao, “Ai ho‘o hele tu‘usi, ‘o tu‘usi; he kuo motu‘a ‘ae ta‘u ‘oe maama.” ¹⁶ Pea ko ia na‘e heka ki he ‘ao, na‘a ne ‘ai ‘ene hele tu‘usi ‘i he fonua; pea na‘e tu‘usi ‘ae fonua. ¹⁷ Pea ‘alu atu mo e ‘āngelo ‘e taha mei he fale tapu ‘oku ‘i he langi, kuo ‘iate ia foki ‘ae hele tu‘usi ‘oku

māsila. ¹⁸ Pea ‘alu atu mo e ‘āngelo ‘e taha mei he ‘esifeilaulau, na‘e ‘iate ia ‘ae pule ki he afi; ‘o ne kalanga ‘aki ‘ae kalanga lahi kiate ia na‘e ‘i ai ‘ae hele tu‘usi ‘oku māsila, ‘o ne pehē, “Ai ho‘o hele tu‘usi ‘oku māsila, ‘o tutu‘u ‘a e ngaahi fuhi vaine ‘o māmani; he kuo momoho ‘a hono ngaahi fua ‘oe vaine.” ¹⁹ Pea na‘e ‘ai ‘e he ‘āngelo ‘a ‘ene hele tu‘usi ki he fonua, ‘o tutu‘u ‘a e vaine ‘oe fonua, pea ne lī ia ki he tata‘o‘anga uaine lahi ‘oe houhau ‘oe ‘Otua. ²⁰ Pea na‘e malamalaki ‘ae tata‘o‘anga uaine ‘i he tu‘a kolo, pea na‘e ha‘u ‘ae toto mei he tata‘o‘anga uaine ‘o a‘u hake ki he ngaahi no‘o ngutu ‘oe fanga hoosi, pea na‘e mafola atu ia ‘i he maile ‘e uangeau.

15

1 Ko e ‘āngelo ‘e toko fitu mo e mala‘ia fakamui ‘e fitu. 3 Ko e hiva ‘anautolu ‘oku nau ikuna ‘ae manu fekai. 7 Ko e hina ‘e fitu ‘oku pito ‘i he houhau ‘oe ‘Otua.

¹ Pea ne u mamata ki he faka‘ilonga ‘e taha ‘i he langi, na‘e lahi mo fakafofo, ko e ‘āngelo ‘e toko fitu, kuo ‘i ai ‘ae mala‘ia faka‘osi ‘e fitu; he kuo fakakakato ‘i ai ‘ae houhau ‘oe ‘Otua. ² Pea ne u mamata, pea na‘e hangē ha tahi sio‘ata, ‘oku fefiofi mo e afi: pea ko kinautolu kuo nau ikuna ‘ae manu fekai, mo hono fakatātā, mo hono faka‘ilonga, mo e lau ‘o hono hingoa, ‘oku nau tutu‘u ‘i he tahi sio‘ata, kuo ‘iate kinautolu ‘ae ngaahi ha‘ape ‘oe ‘Otua. ³ Pea ‘oku nau hiva ‘aki ‘ae hiva ‘a Mōse ko e tamaio‘eiki ‘ae ‘Otua, mo e hiva ‘oe Lami, ‘onau pehē, “Oku lahi mo fakafofo ‘a ho‘o ngaahi ngāue, ‘E ‘Eiki ko e ‘Otua Māfimafi; ‘Oku angatonu

mo mo'oni 'a ho ngaahi hala, 'A koe ko e Tu'i 'oe kakai mā'oni'oni. ⁴ Ko hai 'e ta'emanavahē kiате koe, 'e 'Eiki, mo ta'efakahikihiki'i ho huafa? He ko koe pe 'oku mā'oni'oni: He koe'uhi 'e ha'u 'o hū 'i ho 'ao 'ae ngaahi pule'anga kotoa pē; He kuo fakahā 'a ho'o ngaahi fakamaau." ⁵ Pea hili ia, ne u mamata, pea vakai, kuo mato'o 'ae potu tapu 'oe fale fehikitaki 'oe fakamo'oni 'i he langi: ⁶ Pea na'e ha'u 'ae 'āngelo 'e toko fitu mei he fale tapu, kuo 'iate kinautolu 'ae mala'ia 'e fitu, kuo nau kofu'aki 'ae tupenu na'e ma'a mo hinehina, pea nono'o 'aki 'ae ngaahi no'o koula 'i honau fatafata. ⁷ Pea ko e tokotaha 'oe me'a mo'ui 'e toko fā, na'a ne 'atu ki he 'āngelo 'e toko fitu 'ae hina koula 'e fitu, kuo pito 'i he houhau 'oe 'Otua, 'aia 'oku mo'ui 'o ta'engata pea ta'engata. ⁸ Pea na'e fakapito 'ae fale tapu 'aki 'ae kohu mei he nāunau 'oe 'Otua, pea mei hono mālohi: pea na'e 'ikai fa'a fai 'e he taha ke hū ki he fale tapu, kae'oua ke kakato 'ae mala'ia 'e fitu na'e 'i he 'āngelo 'e toko fitu.

16

3 'Oku lilingi 'e he kau 'āngelo honau ngaahi hina kuo pito 'i he houhau. 6 Ko e ngaahi mala'ia 'oku hoko ai leva. 15 'Oku ha'u 'a Kalaisi 'o hangē ha kaiha'a. 'Oku monū'ia 'akinautolu 'oku le'o.

¹ Pea ne u fanongo ki he le'o lahi mei he fale tapu, na'e pehē ki he 'āngelo 'e toko fitu, "Mou 'alu atu, 'o lilingi 'ae ngaahi hina 'oe houhau 'oe 'Otua ki he fonua." ² Pea na'e 'alu 'ae 'uluaki, 'o ne lilingi 'ene hina ki he fonua; pea tō ai 'ae pala kovi mo fakamamahi ki he kakai na'a nau ma'u 'ae faka'ilonga 'oe manu fekai, mo kinautolu na'a

nau hū ki hono fakatātā. ³ Pea na'e lilingi 'e hono ua 'oe 'āngelo 'a 'ene hina ki he tahi; pea na'e liliu ai ia ke hangē ko e toto 'o ha taha kuo mate: pea na'e mate ai 'ae me'a mo'ui kotoa pē na'e 'i he tahi. ⁴ Pea na'e lilingi 'e hono tolu 'oe 'āngelo 'a 'ene hina ki he ngaahi vaitafe mo e ngaahi matavai 'oe ngaahi vai; pea na'e liliu ai ia ko e toto. ⁵ Pea ne u ongo'i 'ae 'āngelo 'oe ngaahi vai, na'e pehē 'e ia, "Oku ke angatonu mo mā'oni'oni, 'e 'Eiki, 'Oku ke 'i ai ni, pea na'a ke 'i ai, Koe'uhi kuo ke fakamaau 'o pehē ni. ⁶ He kuo nau lilingi 'ae toto 'oe kakai mā'oni'oni mo e kau palōfita, Pea kuo ke 'atu kiate kinautolu 'ae toto ke inu; He 'oku taau mo kinautolu. ⁷ Pea ne u fanongo ki he tokotaha, na'e pehē mai mei he 'esifeilaulau, "Ko e mo'oni, 'e 'Eiki, ko e 'Otua Māfimafi, 'oku angatonu mo mā'oni'oni 'a ho'o ngaahi fakamaau." ⁸ Pea na'e lilingi 'e hono fā 'oe 'āngelo 'a 'ene hina ki he la'ā; pea na'e tuku kiate ia ke ne fakamangia 'aki 'ae afi 'ae kakai. ⁹ Pea na'e mangia 'o vela lahi 'ae kakai, 'onau lau'ikovi 'ae huafa 'oe 'Otua, 'aia 'oku ne pule'i 'ae ngaahi mala'ia ni: pea na'e 'ikai te nau fakatomala ke nau fakamālō ai kiate ia. ¹⁰ Pea na'e lilingi 'e hono nima 'oe 'āngelo 'a 'ene hina ki he nofo'anga 'oe manu fekai; pea na'e pito hono pule'anga 'i he fakapo'uli; pea nau ngūngū honau 'elelo 'i he mamahi, ¹¹ Mo nau lau'ikovi 'ae 'Otua 'oe langi, koe'uhi ko 'enau ngaahi mamahi mo honau ngaahi pala, ka na'e 'ikai te nau fakatomala 'i he' enau ngaahi ngāue. ¹² Pea na'e lilingi 'e hono ono 'oe 'āngelo 'a 'ene hina ki he vaitafe lahi ko 'Tufaletesi; pea na'e fakamamaha hono vai 'o'ona, koe'uhi ke teuteu 'ae hala 'oe ngaahi tu'i mei he

potu hahake. ¹³ Pea ne u mamata ko e laumālie ‘uli ‘e toko tolu, na‘e hangē ko e fanga poto, na‘e ha‘u mei he ngutu ‘oe fu‘u ngata, mo e ngutu ‘oe manu fekai, mo e ngutu ‘oe palōfita loi. ¹⁴ He ko e ngaahi laumālie ‘akinautolu ‘oe kau tēvolo, ‘oku fai ‘ae ngaahi mana, ‘oku ‘alu atu ki he ngaahi tu‘i ‘oe fonua pea mo māmani kotoa pē, ke tānaki ‘akinautolu ki he tau ‘oe ‘aho lahi ko ia ‘oe ‘Otua Māfimafi.

¹⁵ ¶ “Vakai, ‘oku ou ha‘u ‘o hangē ha kaiha‘a. ‘Oku monū‘ia ia ‘oku le‘o, pea tauhi hono ngaahi kofu, telia na‘a ‘alu telefua, pea nau mamata ki he‘ene mā.” ¹⁶ Pea na‘a ne tānaki ‘akinautolu ki he potu ‘oku ui ‘i he lea fakaHepelū ko Amaketone. ¹⁷ Pea na‘e lilingi ‘e hono fitu ‘oe ‘āngelo ‘a ‘ene hina ki he ‘atā; pea na‘e ongo mai ‘ae le‘o lahi mei he fale tapu ‘i he langi, mei he nofo‘a faka‘ei‘eiki, ‘oku pehē mai, “Kuo fai ia.” ¹⁸ Pea na‘e ai ‘ae ngaahi le‘o, mo e mana, mo e ‘uhila; pea na‘e ai ‘ae mofuike lahi, na‘e ‘ikai hano tatau talu ‘ae nofo ‘oe kakai ‘i māmani, ‘ae fu‘u mofuike, kuo pehē hono fakamanavahē mo lahi. ¹⁹ Pea na‘e vahe tolu ‘ae kolo lahi, pea na‘e hinga ‘ae ngaahi kolo ‘oe ngaahi pule‘anga: pea na‘e manatu‘i ‘a Papilone lahi ‘i he ‘ao ‘oe ‘Otua, ke ‘atu ki ai ‘ae ipu ‘oe uaine kakaha ‘o hono houhau. ²⁰ Pea na‘e puna atu ‘ae motu kotoa pē, pea ‘ikai ‘ilo‘i ‘ae ngaahi mo‘unga. ²¹ Pea na‘e tō ‘ae ‘uhamaka lahi mei he langi ki he kakai, ‘o taki taha mamafa *‘ae fo‘i maka* ‘o tatau mo e taleniti: pea na‘e lau‘ikovi‘i ‘ae ‘Otua ‘e he kakai koe‘uhi ko e mala‘ia ‘oe ‘uhamaka; he ko e mala‘ia ko ia ko e me‘a lahi ‘aupito.

17

3, 4 'Oku hā mai 'ae fefine kuo kofu'aki 'ae kulokula mo e kula'aho'aho, 'oku 'i hono nima 'ae ipu koula, 'oku heka 'i he manu fekai, 5 'Aia ko Papilone lahi, ko e fa'ē 'oe me'a fakalielia. 9 Ko e fakamatala 'oe fo'i 'ulu 'e fitu, 12 Mo e nifo 'e hongofulu. 8 Ko e tautea 'oe fa'a fe'auaki. 14 Ko e ikuna 'e he Lami.

¹ Pea na'e ha'u 'ae tokotaha 'oe 'āngelo 'e toko fitu na'e 'i ai 'ae hina 'e fitu, 'o ne lea kiate au, 'o pehē mai kiate au, "Ha'u ki heni; pea te u fakahā kiate koe hono fakamaau 'oe fu'u fe'auaki, 'oku heka 'i he ngaahi vai lahi: ² 'Aia kuo fai fe'auaki mo e ngaahi tu'i 'a māmani, pea ko e kakai 'o māmani na'e fakakona 'aki 'ae uaine 'o 'ene fe'auaki." ³ Pea na'e 'āvea au 'i he laumālie ki he toafa: pea ne u mamata 'oku heka 'ae fefine 'i he manu fekai 'oku kula'aho'aho, kuo pito 'i he ngaahi hingoa fakataukae ki he 'Otua, kuo fitu hono 'ulu, pea mo e nifo 'e hongofulu. ⁴ Pea na'e teunga 'aki 'ae fefine 'ae kulokula mo e kula'aho'aho, pea teunga 'aki foki 'ae koula mo e ngaahi maka koloa mo e ngaahi mata'itofe, kuo 'i hono nima 'ae ipu koula, kuo pito 'i he ngaahi fakalielia mo e 'uli 'o 'ene fe'auaki. ⁵ Pea na'e tohi 'i hono fo'i la'ē 'ae hingoa ni, KO E ME'A FAKALILOLILO, KO PAPILONE KO E LAHI, KO E FA'Ē 'AE KAU FE'AUAKI MO E NGAHI FAKALIELIA 'OE MĀMANI. ⁶ Pea ne u mamata 'oku konā 'ae fefine 'i he toto 'oe kakai mā'oni'oni, mo e toto 'oe kakai na'e mate koe'uhi ko Sisu: pea ne u ofo 'i he'eku mamata ki ai, 'o ofo lahi 'aupito. ⁷ Pea pehē mai 'e he 'āngelo kiate au, "Ko e hā 'oku ke ofo ai? Te u fakahā kiate koe 'ae me'a fakalilolilo 'oku kau ki he fefine, mo e manu fekai 'oku ne fua

ia, 'aia 'oku 'i ai 'ae 'ulu 'e fitu, pea mo e nifo 'e hongofulu. ⁸ Ko e manu fekai ne ke mamata ai, na'e 'i ai, ka 'oku 'ikai eni; pea 'e 'alu hake mei he luo ta'ehanotakele, pea 'e 'alu ia ki he mala'ia: pea ko kinautolu 'oku nofo 'i māmani, 'akinautolu na'e 'ikai tohi honau hingoa 'i he tohi 'oe mo'ui talu hono ngaohi 'o māmani, te nau ofo 'i he'enau mamata ki he manu fekai, na'e 'i ai, pea 'oku 'ikai eni, ka 'oku 'i ai ni. ⁹ "Ko eni 'ae loto 'oku poto. Ko e 'ulu 'e fitu, ko e mo'unga ia 'e fitu, 'aia 'oku heka ai 'ae fefine. ¹⁰ Pea 'oku fitu 'ae ngaahi tu'i: kuo hinga 'ae toko nima, pea 'oku ai ni 'ae tokotaha, pea 'oku te'eki hoko hono toe; pea ka ha'u ia, kuo pau ke nofo pe ia 'i he kuonga si'i. ¹¹ Pea ko e manu fekai, na'e 'i ai, ka 'oku 'ikai eni, ko hono valu ia, pea 'oku 'oe toko fitu, pea 'oku 'alu ia ki he mala'ia. ¹² "Pea ko e nifo'i 'ulu 'e hongofulu na'a ke mamata ki ai, ko e tu'i 'e hongofulu ia, 'oku te'eki kenau ma'u ha pule'anga; ka 'oku nau ma'u 'ae mālohi 'o hangē ha ngaahi tu'i 'i he feitu'ula'ā 'e taha fakataha mo e manu fekai. ¹³ 'Oku loto taha 'akinautolu ni, pea te nau foaki 'enau pule mo e mālohi ki he manu fekai. ¹⁴ 'E tau'i 'ekinautolu ni 'ae Lami, pea 'e ikuna 'akinautolu 'e he Lami: he ko e 'eiki ia 'oe ngaahi 'eiki, ko e tu'i 'oe ngaahi tu'i: pea ko kinautolu 'oku 'iate ia kuo ui, mo fili, mo angatonu." ¹⁵ Pea na'a ne pehē mai kiate au, "Ko e ngaahi vai ne ke mamata ai, 'oku heka ai 'ae fefine fe'auaki, ko e ngaahi kakai mo e fu'u tokolahi, mo e ngaahi pule'anga, mo e ngaahi lea. ¹⁶ Pea ko e nifo'i 'ulu 'e hongofulu ne ke mamata ai 'i he manu fekai, 'e fehi'a 'akinautolu ni ki he fefine fe'auaki, pea te nau fakamasiva'i mo fakatelefua'i ia, pea te

nau kai ‘a hono kakano, pea tutu ia ‘i he afi. ¹⁷ He kuo fakaloto‘i ‘akinautolu ‘e he ‘Otua ke nau fai ki hono finangalo, pea ke nau loto taha, ‘o foaki honau pule‘anga ki he ngaahi folofola ‘ae ‘Otua. ¹⁸ Pea ko e fefine na‘a ke mamata ki ai, ko e kolo lahi ko ia ia, ‘aia ‘oku ne pule‘i ‘ae ngaahi tu‘i ‘o māmani.”

18

2 Kuo hinga ‘a Papilone. 4 ‘Oku fekau ke ‘alu mei ai ‘ae kakai ‘ae ‘Otua. 9 Ko e ngaahi tu‘i ‘o māmani, 11 Fakataha mo e kau fai fakatau, mo e kakai ‘alu ‘i tahi, ‘oku nau tēngihia ia. 20 ‘Oku fiefia ‘ae kakai mā‘oni‘oni ‘i he hoko ‘ae ngaahi tautea mei he ‘Otua kiate ia.

¹ Pea hili ‘ae ngaahi me‘a ni, ne u mamata ki he ‘āngelo ‘e taha ‘oku ‘alu hifo mei he langi, kuo ‘iate ia ‘ae mālohi lahi; pea na‘e māmangia ‘a māmani ‘i hono nāunau, ² Pea na‘a ne kalanga mālohi ‘aki ‘ae le‘o lahi, ‘o ne pehē, “Ko Papilone ko e lahi kuo hinga, kuo hinga ia, pea kuo hoko ia ko e nofo‘anga ‘oe kau tēvolo, pea ko e ‘ananga ‘oe laumālie ‘uli kotoa pē, pea ko e kātoanga ‘oe manupuna kotoa pē ‘oku ‘uli mo fakalielia. ³ He kuo inu ‘e he ngaahi pule‘anga kotoa pē ‘i he uaine ‘oe houhau ‘o ‘ene fe‘auaki, pea kuo fe‘auaki mo ia ‘ae ngaahi tu‘i ‘o māmani, pea ko e kau fakatau ‘o māmani kuo nau koloa‘ia, ko e me‘a ‘i he lahi ‘o ‘ene ngaahi me‘a lelei.” ⁴ Pea ne u ongo‘i ‘ae le‘o ‘e taha mei he langi, ‘oku pehē mai, “E hoku kakai, ha‘u meiate ia, ke ‘oua te mou kau ‘i he‘ene ngaahi angahala, pea ke ‘oua na‘a mou mo‘ua ‘i he‘ene ngaahi mala‘ia. ⁵ He kuo a‘u hake ki he langi ‘a

‘ene ngaahi angahala, pea kuo manatu ‘i ‘e he ‘Otua ‘a ‘ene ngaahi hia. ⁶ Totongi kiate ia ‘o hangē ko ‘ene totongi kiate kimoutolu, pea ‘atu kiate ia ke tu‘o ua ‘o fakatatau ki he‘ene ngaahi ngāue: ‘i he ipu ‘aia na‘a ne fakafonu, ke fakafonu ai kiate ia ke liunga ua. ⁷ Tuku kiate ia ‘ae tautea mo e mamahi ‘o fakatatau ki hono lahi ‘o ‘ene fakahihiki ‘i ia, mo ‘ene mo‘ui fakapelepele ‘i ia: he kuo pehē ‘e ia ‘i hono loto, “Oku ou nofo ko e tu‘i fefine, pea ‘oku ‘ikai mate hoku husepāniti, pea ‘e ‘ikai te u mamata ki ha mamahi.’ ⁸ Ko ia, ‘e hoko ‘i he ‘aho pe taha ‘a hono ngaahi mala‘ia, ko e mate, mo e tangi, mo e hongē; pea ‘e faka‘auha mālie ia ‘aki ‘ae afi: he ‘oku māfimafi ‘ae ‘Eiki ko e ‘Otua ‘oku ne fakamaau ‘i ia. ⁹ “Pea ko e ngaahi tu‘i ‘o māmani, na‘a nau fe‘auaki mo mo‘ui fakapelepele mo ia, te nau tangi mo tangilāulau koe‘uhi ko ia, ‘oka nau ka mamata ki he kohu ‘o ‘ene vela, ¹⁰ ‘O tu‘u mama‘o atu, ‘i he manavahē ki he‘ene mamahi, mo nau pehē, “Oiauē, ‘oiauē, ‘ae kolo lahi ko ia ko Papilone, ‘ae kolo mālohi ko ia! He kuo hoko ‘i he feitu‘ula‘ā pe taha ‘a ho‘o fakamaau.’ ¹¹ “Pea ‘e tangi mo tangilāulau ‘ae kau fakatau ‘o māmani koe‘uhi ko ia; he ‘oku ‘ikai ha taha ke toe fakatau ‘enau ngaahi me‘a fakatau: ¹² Ko e me‘a fakatau ‘oe koula, mo e siliva, mo e maka koloa, mo e mata‘itofe, mo e tupenu mahu‘inga, mo e kulokula, mo e silika, mo e kula‘aho‘aho, mo e ‘akau melie kotoa pē, mo e ipu lei kotoa pē, mo e ipu ‘oe ‘akau mahu‘inga lahi kotoa pē, mo e palasa, mo e ukamea, mo e maka lelei, ¹³ Mo e sinamoni, mo e ngaahi me‘a nanamu mo e me‘a tākai, mo e laipeno, mo e uaine, mo e lolo, mo e mahoa‘a lelei, mo e uite, mo e fanga manu,

mo e fanga sipi, mo e fanga hoosi, mo e ngaahi salioite, mo e ngaahi sino, mo e ngaahi laumālie ‘oe kakai. ¹⁴ Pea ko e ngaahi fua na’e holi ki ai ‘a ho laumālie, kuo mole ‘iate koe, pea mo e me’a kotoa pē na’e ifoifo lelei mo matamatalelei, kuo mole ‘iate koe, pea ‘e ‘ikai ‘aupito te ke kei ‘ilo ia. ¹⁵ Ko e kau fakatau ‘oe ngaahi me’a ni, na’a nau koloa’ia meiate ia, ‘e tutu’u ‘i he mama’o atu, ko e me’a ‘i he manavahē ki he’ene mamahi, ‘onau tangi mo tangilāulau, ¹⁶ ‘Mo nau pehē, ‘Oiaue, ‘oiaue, ‘ae kolo lahi ko ia, na’e kofu’aki ‘ae tupenu mahu’inga, mo e kulokula, mo e kula’aho’aho, pea teunga ‘aki ‘ae koula, mo e maka koloa, mo e ngaahi mata’itofe! ¹⁷ Koe’uhi ko e feitu’ula’ā pe taha kuo mole ai ‘ae koloa lahi pehē ni.’ Pea ko e ‘eiki vaka kotoa pē, mo e kakai folau kotoa pē ‘i he ngaahi vaka, mo e kau toutai, mo kinautolu ‘oku fai fakatau ‘i he tahi, na’a nau tutu’u mama’o atu, ¹⁸ ‘o tangi, ‘i he’enu mamata ki he kohu ‘o ‘ene vela, mo pehē, ‘Ko fē hano tatau ‘oe kolo lahi ni!’ ¹⁹ “Pea na’a nau lī ‘ae efu ki honau ‘ulu, ‘o tangi, pea tangilāulau mo ‘Oiaue, ‘o pehē, “Oiaue, ‘oiaue, ‘ae kolo lahi ko ia, ‘aia na’e ma’u koloa mei ai ‘akinautolu kotoa pē na’e ma’u ‘ae ngaahi vaka ‘i he tahi, ko e me’a ‘i he’ene fakatau lahi; he ko e feitu’ula’ā pe taha kuo fakamasiva ia.’ ²⁰ “E langi, ke ke fiefia kiate ia, fakataha mo e kau palōfita mā’oni’oni; he kuo totongi ‘e he ‘Otua kiate ia koe’uhi ko kimoutolu.” ²¹ Pea na’e to’o ‘e ha ‘āngelo mālohi ‘ae maka ‘o hangē ha fu’u maka momosi, ‘o ne lī ia ki he tahi, ‘o ne pehē, “E pehē ‘a hono lī mālohi hifo ‘ae kolo lahi ko ia ko Papilone, pea ‘e ‘ikai ‘aupito kei ‘ilo’i ia. ²² Pea ‘e ‘ikai ‘aupito kei fanongo ‘iate koe ‘ae

le'ō 'oe kau tā ha'ape, mo e kau tā me'a faiva, mo e kau ifi fangufangu, mo e kau ifi me'a lea, pea 'e 'ikai kei 'ilo 'iate koe ha tufunga 'e taha, 'i ha faiva 'e taha; pea 'e 'ikai kei ongo'i 'iate koe 'ae longoa'a 'oe maka momosi; ²³ Pea 'e 'ikai 'aupito kei malama 'iate koe 'ae ulo 'o ha maama; pea 'e 'ikai 'aupito kei ongo'i 'iate koe 'ae le'ō 'oe tangata ta'ane mo e ta'ahine: he ko e hou'eiki 'o māmani ko ho'ō kau fakatau; he na'e kākaa'i 'e ho'ō fie mana 'ae ngaahi pule'anga kotoa pē." ²⁴ Pea na'e 'ilo 'iate ia 'ae toto 'oe kau palōfita, mo e kakai mā'oni'oni, mo kinautolu kotoa pē na'e tāmata'i 'i he funga 'o māmani."

19

1 'Oku fakamālō ki he 'Otua 'i he langi koe'uhi ko e fakamaau 'oe fe'auaki lahi, mo 'ene totongi ki he toto 'o 'ene kakai mā'oni'oni. 7 Ko e ta'ane 'oe Lami. 10 'E 'ikai tali 'e he 'āngelo 'ae hū kiate ia. 17 'Oku tānaki 'ae fanga manupuna ki he tāmata lahi.

¹ Pea hili 'ae ngaahi me'a ni ne u ongo'i 'o hangē ko e le'ō lahi 'oe kakai tokolahi 'i he langi, 'oku pehē, "Haleluia; Ke 'i he 'Eiki ko hotau 'Otua 'ae fakamo'ui, mo e ongoongolelei, mo e faka'apa'apa, mo e mālohi: ² He 'oku angatonu mo mā'oni'oni 'a 'ene ngaahi fakamaau: he kuo ne fakamaau'i 'ae fe'auaki lahi, 'aia na'a ne 'uli'i 'ae maama 'aki 'ene fe'auaki, pea kuo ne totongi kiate ia 'ae toto 'o 'ene kau tamaio'eiki." ³ Pea na'a nau toe pehē, "Haleluia. Pea na'e 'alu hake 'a hono kohu 'o ta'engata pea ta'engata." ⁴ Pea ko e mātū'a 'e toko uofulu ma toko fā, mo e me'a mo'ui 'e toko fā, na'a nau fo'ohifo, 'o hū ki he 'Otua na'e nofo 'i he nofo'a faka'ei'eiki, 'onau pehē, "Emeni;

Haleluia.” ⁵ Pea na’e ha’u ‘ae le’o mei he nofo’a faka’ei’eiki, na’e pehē, “Fakafeta’i ki hotau ‘Otua, ‘akinautolu kotoa pē ko ‘ene kau tamaio’eiki, pea mo kimoutolu ‘oku manavahē kiate ia, ‘ae si’i mo e lalahi.” ⁶ Pea ne u ongo’i ‘o hangē ko e le’o ‘oe fu’u kakai, pea hangē mo e ‘u’ulu ‘oe ngaahi vai lahi, pea hangē mo e ‘u’ulu ‘oe ngaahi mana mālohi, ‘oku nau pehē, “Haleluia: he ‘oku pule ‘ae ‘Eiki ko e ‘Otua māfimafi. ⁷ Tau fiefia mo nekeneka, pea fakamālō kiate ia: he kuo hokosia ‘ae ta’ane ‘oe Lami, pea ko ‘ene ta’ahine kuo ne teuteu’i ia.” ⁸ Pea na’e tuku kiate ia ke ne kofu’aki ‘ae tupenu mahu’inga, ‘oku mā’a mo hinehina: he ko e tupenu mahu’inga, ko e mā’oni’oni ia ‘oe kakai mā’oni’oni. ⁹ Pea ne pehē mai kiate au, “Tohi, “Oku monū’ia ‘akinautolu kuo ui ki he kātōanga ‘oe ta’ane ‘oe Lami.’ ” Pea ne pehē mai kiate au, “Ko e ngaahi lea mo’oni eni mei he ‘Otua.” ¹⁰ Pea ne u mape’e hifo ‘i hono va’e, ke hū kiate ia. Pea na’a ne pehē mai kiate au, “Vakai, ‘oua: he ko ho kaungā tamaio’eiki au, pea ‘oku ou ‘i ho kāinga ‘oku mā’u ‘ae fakamo’oni ‘a Sisu: hū ki he ‘Otua: he ko e fakamo’oni kia Sisu, ko e laumālie ia ‘oe kikite.” ¹¹ Pea ne u mamata kuo mato’o ‘ae langi, pea vakai ko e hoosi hinehina; pea ko ia na’a ne heka ai, na’e ui ko Angatonu mo Mo’oni, pea ‘oku ne fai ‘ae fakamaau mo e tau ‘i he mā’oni’oni. ¹² Na’e tatau hono mata mo e ulo ‘oe afi, pea na’e ‘i hono ‘ulu ‘ae ngaahi pale lahi; pea na’e tohi hono huafa, ‘aia na’e ‘ikai ke ‘ilo ‘e ha taha, ka ko ia pe. ¹³ Pea na’e kofu’aki ia ‘ae pulupulu kuo unu ‘i he toto: pea ‘oku ui hono huafa, Ko e Folofola ‘ae ‘Otua. ¹⁴ Pea ko e ngaahi matatau ‘i he langi na’a nau

muimui kiate ia mo e fanga hoosi hinehina, kuo kofu'aki 'ae tupenu mahu'inga, 'oku hinehina mo ma'a. ¹⁵ Pea 'oku 'alu atu mei hono ngutu 'ae heletā māсила, koe'uhi ke ne tā 'aki ia 'ae ngaahi pule'anga: pea te ne pule'i 'akinautolu 'aki 'ae va'a ukamea: pea 'oku ne malamalaki 'ae tata'o'anga uaine 'oe kakaha 'oe houhau 'oe 'Otua Māfimafi. ¹⁶ Pea 'oku 'i hono pulupulu mo hono tenga 'ae hingoa kuo tohi, KO E TU'I 'OE NGAARI TU'I, MO E 'EIKI 'OE NGAARI 'EIKI. ¹⁷ Pea ne u mamata 'oku tu'u ha 'āngelo 'i he la'ā; pea ne kalanga 'aki 'ae le'o lahi, 'o ne pehē ki he fanga manu kotoa pē 'oku puna 'i he 'atā noa, "Ha'u 'o fakakātoa 'akinautolu ki he 'ohomohe 'oe 'Otua lahi; ¹⁸ koe'uhi ke mou kai 'ae kakano 'oe ngaahi tu'i, mo e kakano 'oe ngaahi 'eikitau, mo e kakano 'oe kau tangata mālohi, mo e kakano 'oe fanga hoosi, mo kinautolu 'oku heka ki ai." ¹⁹ Pea ne u mamata ki he manu fekai, mo e ngaahi tu'i 'o māmani, mo 'enau ngaahi matatau, na'e tākaki 'o fakataha ke nau tau'i ia 'oku heka 'i he hoosi mo 'ene kautau. ²⁰ Pea na'e mo'ua 'ae manu fekai, pea mo e palōfita loi na'a ne fai 'ae ngaahi mana 'i hono 'ao 'aia na'a ne kākaa'i 'aki 'akinautolu kuo nau ma'u 'ae faka'ilonga 'oe manu fekai, mo kinautolu na'e hū ki hono fakatātā. Na'e lī mo'ui 'akinaua fakatou'osi pe ki he ano 'oe afi 'oku vela 'aki 'ae sulifa. ²¹ Pea na'e tāmata'i 'a hono toe 'aki 'ae heletā 'o ia na'e heka 'i he hoosi, 'aia na'e 'alu atu 'i hono ngutu: pea na'e mākona 'ae fanga manu kotoa pē 'i honau kakano.

20

2 'Oku ha'isia 'a Sētane 'i he ta'u 'e afe. 6 Ko e 'uluaki toetu'u: 'oku monū'ia 'akinautolu 'oku kau

ki ai. 7 'Oku toe vete ange 'a Sētane. 8 Ko Koki mo Mekoki. 10 'Oku lī 'ae tēvolo ki he ano 'oe afi mo e sulifa. 12 Ko e toetu'u fakamui mo lahi.

¹ Pea ne u mamata ki ha 'āngelo na'e 'alu hifo mei langi, kuo 'iate ia 'ae kī 'oe luo ta'ehanotakele, mo e ukamea fihifihi mo lahi 'i hono nima. ² Pea na'a ne puke 'ae fu'u ngata, 'ae ngata motu'a ko ia, 'aia ko e Tēvolo, mo Sētane, pea ne ha'i ia 'i he ta'u 'e afe, ³ 'O ne lī ia ki he luo ta'ehanotakele, mo tāpuni ia ki ai, pea ne 'ai ki ai 'ae me'a fakama'u, koe'uhi ke 'oua na'a ne kei kākaa'i 'ae ngaahi pule'anga, kae'oua ke kakato 'ae ta'u 'e afe: pea hili ia, 'e vete ange ia 'i ha kuonga si'i. ⁴ Pea ne u mamata ki he ngaahi nofo'a faka'ei'eiki, mo kinautolu na'e nofo ai, pea na'e tuku 'ae fakamaau kiate kinautolu: pea *ne u mamata* ki he ngaahi laumālie 'okinautolu na'e tutu'u honau 'ulu ko e me'a 'i he fakamo'oni kia Sisu, mo e folofola 'ae 'Otua, pea kuo 'ikai te nau hū ki he manu fekai, pe ko hono fakatātā, pea kuo 'ikai te nau ma'u 'ae faka'ilonga 'i honau fo'i la'ē, pe 'i honau nima; pea na'a nau mo'ui, mo pule mo Kalaisi 'i he ta'u 'e taha afe. ⁵ Ka ko hono toe 'oe pekia, na'e 'ikai te nau toe mo'ui kae'oua ke kakato 'ae ta'u 'e afe. Ko eni 'ae 'uluaki toetu'u. ⁶ 'Oku monū'ia mo mā'oni'oni ia 'oku ne kau 'i he 'uluaki toetu'u: 'e 'ikai ikuna 'akinautolu 'e he mate 'angaua, ka te nau hoko ko e kau taula'eiki 'ae 'Otua mo Kalaisi, pea te nau pule mo ia 'i he ta'u 'e taha afe. ⁷ Pea ka kakato 'ae ta'u 'e afe, 'e vete ange 'a Sētane mei hono fale fakapōpula, ⁸ Pea 'e 'alu atu ia ke ne kākaa'i 'ae ngaahi pule'anga 'i he feitu'u 'e fā 'o māmani, 'a Koki mo Mekoki, ke tānaki 'o fakataha 'akinautolu ki he tau: ko hono lau 'okinautolu 'oku tatau mo e 'one'one 'i he

matātahi. ⁹ Pea na'a nau 'alu hake 'i hono māukupu 'oe fonua, 'onau 'ā'i takatakai 'ae nofo'anga tau 'oe kakai mā'oni'oni, mo e kolo 'ofeina: pea na'e 'alu hifo 'ae afi mei he 'Otua 'i he langi, 'o faka'auha 'akinautolu. ¹⁰ Pea ko e tēvolo na'a ne kākaa'i 'akinautolu, na'e lī ia ki he ano 'oe afi mo e sulifa, 'aia 'oku 'i ai 'ae manu fekai mo e palōfita loi; pea 'e fakamamahi'i ia 'i he 'aho mo e pō 'o ta'engata pea ta'engata. ¹¹ Pea ne u mamata ki he nofo'a faka'e'i'eiki 'oku lahi pea hinehina, mo ia na'e nofo ai, 'aia na'e puna mei hono 'ao 'ae fonua mo e langi; pea na'e 'ikai 'ilo ha potu ki ai. ¹² Pea ne u mamata ki he pekia, 'ae iiki mo e lalahi, na'e tutu'u 'i he 'ao 'oe 'Otua; pea mo e folahi 'oe ngaahi tohi: pea folahi mo e tohi 'e taha, 'a ia *ko e tohi* 'oe mo'ui: pea na'e fakamaau'i 'ae pekia mei he ngaahi me'a na'e tohi 'i he ngaahi tohi, 'o fakatatau ki he'enau ngaahi ngāue. ¹³ Pea na'e tuku hake 'e he tahi 'ae kakai mate na'e 'i ai; pea tuku hake 'e he fa'itoka mo hētesi 'ae kakai mate na'e 'i ai: pea na'e fakamaau 'akinautolu taki taha 'o fakatatau ki he'enau ngaahi ngāue. ¹⁴ Pea na'e lī 'ae mate mo hētesi ki he ano 'oe afi. Ko eni 'ae mate 'angaua. ¹⁵ Pea ko ia kotoa pē na'e 'ikai 'ilo kuo tohi 'i he tohi 'oe mo'ui, na'e lī ia ki he ano 'oe afi.

21

1 Ko e langi fo'ou mo e fonua fo'ou. 10 Ko e Selūsalema 'i he langi, mo e fakamatala lahi ki ai. 23 'Oku 'ikai 'aonga ki ai 'ae la'ā, ko e maama 'a'ana ko e nāunau 'oe 'Otua. 24 'Oku 'omi 'e he ngaahi tu'i 'o māmani 'enau ngaahi koloa ki ai.

¹ Pea ne u mamata ki he langi fo'ou mo e fonua

fo'ou: he kuo mole atu 'ae 'uluaki langi mo e 'uluaki fonua: pea na'e 'ikai kei 'i ai ha tahi. ² Pea ko au Sione, ne u mamata ki he kolo mā'oni'oni, ko Selūsalema fo'ou, 'oku 'alu hifo mei he 'Otua 'i he langi, kuo teuteu 'o hangē ha ta'ahine kuo teu ki hono 'eiki ta'ane. ³ Pea ne u fanongo ki he le'o lahi mei he langi, 'oku pehē, "Vakai, ko e fale fehikitaki 'oe 'Otua 'oku 'i he kakai, pea 'e nofo ia mo kinautolu; pea te nau hoko ko hono kakai, pea 'e 'iate kinautolu 'ae 'Otua, ko honau 'Otua. ⁴ Pea 'e holoholo 'e he 'Otua 'ae lo'imata kotoa pē mei honau mata; pea 'e 'ikai kei ai ha mate, pe ha ongosia, pe ha tangi, pea 'e 'ikai kei ai ha mamahi: he kuo mole atu 'ae ngaahi me'a mu'a." ⁵ Pea ko ia na'e nofo 'i he nofo'a faka'eieiki na'e pehē 'e ia, "Vakai, 'oku ou fakafo'ou 'ae ngaahi me'a kotoa pē." Pea ne pehē mai kiate au, "Tohi: he 'oku mo'oni mo totonu 'ae ngaahi lea ni." ⁶ Pea ne pehē mai kiate au, "Kuo fai ia. Ko au ko e 'Alifa mo 'Omeka, ko e kamata'anga mo e ngata'anga. Te u foaki ta'etotongi mei he matavai mo'ui kiate ia 'oku fieinu. ⁷ Ko ia ia 'e ikuna, 'e ma'u 'e ia 'ae ngaahi me'a kotoa pē; pea teu hoko ko hono 'Otua, pea 'e hoko ia ko hoku foha. ⁸ Ka ko e loto fo'i, mo e ta'etui, mo e fakalielia, mo e kau fakapō, mo e kau fe'auaki, mo e kau fiemana, mo e kau tauhi tamapua, mo e loi kotoa pē, ko honau tofi'a 'oku 'i he ano 'oku vela 'i he afi mo e sulifa: 'aia ko e mate 'angau." ⁹ Pea ko e tokotaha 'i he 'āngelo 'e toko fitu, 'akinautolu na'e 'i ai 'ae hina 'e fitu kuo fonu 'i he mala'ia fakamui 'e fitu, na'e ha'u kiate au, 'o lea mai kiate au, mo pehē, "Ha'u ki heni, te u fakahā kiate koe 'ae ta'ahine, ko e uaifi 'oe Lami." ¹⁰ Pea

na'e 'āvea au 'i he laumālie ki ha mo'unga lahi mo mā'olunga 'o ne fakahā kiate au 'ae kolo lahi ko ia, 'ae Selūsalema mā'oni'oni, 'oku 'alu hifo mei loto langi mei he 'Otua, ¹¹ Kuo 'i ai 'ae nāunau 'oe 'Otua: pea ko hono maama na'e tatau mo e maka koloa mahu'inga lahi 'aupito, 'io, 'e hangē ko e maka ko e sasipa, 'oku 'āsinisini 'o hangē ko e kalisitāla; ¹² Pea na'e ai hono 'a na'e lahi mo mā'olunga, pea na'e hongofulu ma ua hono ngaahi matapā, pea na'e 'i he ngaahi matapā 'ae 'āngelo 'e toko hongofulu ma toko ua, pea na'e tohi 'i ai 'ae hingoa, 'a ia *ko e hingoa* 'oe fa'ahinga 'e hongofulu ma ua 'oe fānau 'a 'Isileli: ¹³ Na'e tolu 'ae matapā ki he potu hahake; na'e tolu 'ae matapā ki he potu tokelau; na'e tolu 'ae matapā ki he potu tonga; na'e tolu 'ae matapā ki he potu lulunga. ¹⁴ Pea ko e 'ā 'oe kolo, na'e hongofulu ma ua hono ngaahi tu'unga, pea na'e 'i ai 'ae hingoa 'ae 'apose'olo 'e toko hongofulu ma toko ua 'oe lami. ¹⁵ Pea ko ia na'a ne talanoa mai kiate au, na'a ne ma'u 'ae va'a kaho koula, ke fuofua 'aki 'ae kolo, mo hono ngaahi matapā, mo hono 'ā. ¹⁶ Pea 'oku tapa fā tatau pe 'ae kolo, pea 'oku tatau hono lōloa mo hono māukupu: pea ne fuofua 'aki 'ae va'a kaho 'ae kolo, ko e maile 'e taha afe mo e nimangeau. Ko hono lōloa mo hono māukupu mo hono mā'olunga 'oku tatau pe. ¹⁷ Pea na'e fuofua 'ae 'ā, ko e kiupite 'e teau ma fāngofulu ma fā, 'i he fuofua 'oe tangata, 'a ia, ko e 'āngelo. ¹⁸ Pea na'e langa 'aki 'a hono 'ā 'ae sasipa: pea ko e kolo ko e koula haohaoa, 'o hangē ha sio'ata 'āsinisini. ¹⁹ Pea ko e ngaahi tu'unga 'oe 'ā 'oe kolo, na'e sipa; ko hono ua, ko e safaia; ko hono tolu, ko e kalisitone; ko hono fā, ko e 'emalata; ²⁰ Ko hono

nima, ko e satoniki; ko hono ono, ko e satio; ko hono fitu, ko e kalisolaite; ko hono valu, ko e pelili; ko hono hiva, ko e topasi ko hono hongofulu, ko e kelaisapaso ko hono hongofulu ma taha, ko e sasini; ko hono hongofulu ma ua, ko e 'ametisi. ²¹ Pea ko hono matapā 'e hongofulu ma ua, ko e mata'itofe 'e hongofulu ma ua; na'e taki taha pe 'ae mata'itofe 'i he matapā: pea ko e hala lahi 'oe kolo, ko e koula haohaoa, 'o hangē ha sio'ata 'āsinisini. ²² Pea na'e 'ikai te u mamata 'i ai ki ha fale tapu: he ko hono fale tapu 'o'ona 'ae 'Eiki ko e 'Otua Māfimafi pea mo e Lami. ²³ Pea na'e 'ikai 'aonga 'ae la'ā ki he kolo, pe ko e māhina, ke ulo 'i ai: he 'oku fakamaama ia 'e he naunau 'oe 'Otua, pea ko e Lami, ko hono maama ia 'o'ona. ²⁴ Pea ko e ngaahi pule'anga 'o kinautolu 'e fakamo'ui te nau 'a'eva 'i hono maama: pea 'oku 'omi ki ai 'e he ngaahi tu'i 'o māmani 'a honau nāunau mo e faka'apa'apa. ²⁵ Pea 'e 'ikai tāpuni 'a hono ngaahi matapā 'i he 'aho; he koe'uhi 'e 'ikai 'i ai ha pō. ²⁶ Pea te nau 'omi ki ai 'ae nāunau mo e faka'apa'apa 'oe ngaahi pule'anga. ²⁷ Pea 'e 'ikai 'aupito hū ki ai ha me'a 'oku faka'uli, pe fai fakalielia, pe loi: ka ko kinautolu pe 'oku tohi 'i he tohi 'oe mo'ui 'ae Lami.

22

1 Ko e vaitafe 'oe vai mo'ui. 2 Ko e 'akau 'oe mo'ui. 5 Ko e maama 'ae kolo 'oe 'Otua 'iate ia pe. 9 'E 'ikai tali 'e he 'āngelo 'ae hū kiate ia. 18 Ke 'oua na'a fakalahi 'aki ha me'a ki he folofola 'ae 'Otua, pe to'o ha me'a mei ai.

¹ Pea na'a ne fakahā kiate au 'ae vaitafe ma'a 'oe vai mo'ui, 'āsinisini 'o hangē ko e kalisitala, pea 'oku

ha'u mei he 'afio'anga 'oe 'Otua mo e Lami. ² 'I he loto hala lahi 'o ia, pea 'i hono kauvai fakatou'osi, na'e 'i ai 'ae 'akau 'oe mo'ui, na'e tupu ai 'ae fua kehekehe 'e hongofulu ma ua, pea fua ia 'i he māhina kotoa pē: pea ko hono lou'akau, ko e me'a fakamo'ui 'oe ngaahi pule'anga. ³ Pea 'e 'ikai kei ai ha mala'ia: he ko e 'afio'anga 'oe 'Otua mo e Lami 'e tu'u 'i ai; pea 'e tauhi ia 'e he'ene kau tamaio'eiki: ⁴ Pea te nau mamata ki hono fofonga pea 'e 'i honau fo'i la'ē 'a hono huafa. ⁵ Pea 'e 'ikai 'i ai ha pō; pea 'oku 'ikai 'aonga ki ai ha maama, pe ko e ulo 'oe la'ā; he 'oku fakamā Mangia 'akinautolu 'e he 'Eiki ko e 'Otua: pea te nau pule 'o ta'engata pea ta'engata. ⁶ Pea na'e pehē mai 'e ia kiate au, "Oku totonu mo mo'oni 'ae ngaahi lea ni: pea ko e 'Eiki ko e 'Otua 'oe kau palōfita mā'oni'oni," Kuo ne fekau 'ene 'āngelo ke fakahā ki he'ene kau tamaio'eiki 'ae ngaahi me'a 'e to'oto'o 'a hono fai. ⁷ "Vakai, 'oku ou ha'u vave: 'oku monū'ia ia 'oku ne fai 'ae ngaahi lea 'oe kikite 'oe tohi ni." ⁸ Pea ko au Sione, ne u mamata mo fanongo ki he ngaahi me'a ni. Pea 'i he'eku fanongo mo mamata, ne u fo'ohifo ke hū 'i he va'e 'oe 'āngelo na'a ne fakahā kiate au 'ae ngaahi me'a ni. ⁹ Pea pehē mai 'e ia kiate au, "Vakai ke 'oua: he ko ho'o kaungā tamaio'eiki au, pea 'oku ou 'i ho kāinga ko e kau palōfita, pea 'okinautolu 'oku nau fai 'ae ngaahi lea 'oe tohi ni: hū ki he 'Otua." ¹⁰ Pea pehē 'e ia kiate au, "Oua na'a ke fakama'u 'ae ngaahi lea 'oe kikite 'i he tohi ni: he kuo ofi hono kuonga. ¹¹ Ko ia 'oku ta'eangatonu, tuku ia ke ta'eangatonu ai pe: pea ko ia 'oku 'uli, tuku ia ke 'uli ai pe: pea

ko ia 'oku angatonu, tuku ia ke angatonu ai pe: pea ko ia 'oku mā'oni'oni, tuku ia ke mā'oni'oni ai pe.” ¹² Pea vakai, “Oku ou ha'u vave; pea 'oku 'iate au 'eku totongi ke 'atu ki he kakai taki taha 'o fakatatau ki he'ene ngāue.” ¹³ Ko au ko e 'Alifa mo 'Omeke, ko e kamata'anga mo e ngata'anga, ko e 'uluaki mo e kimui. ¹⁴ 'Oku monū'ia 'akinautolu 'oku fai 'ene ngaahi fekau, koe'uhi ke ngofua kiate kinautolu 'ae 'akau 'oe mo'ui, pea nau hū 'i he ngaahi matapā ki he kolo. ¹⁵ He 'oku 'i tua'ā 'ae fanga kulī, mo e kau fiemana, mo e kau fe'auaki, mo e kau fakapō, mo e kau tauhi tamapua, mo ia kotoa pē 'oku 'ofa mo fakatupu loi. ¹⁶ “Ko au Sisu, kuo u fekau 'eku 'āngelo ke fakahā atu kiate kimoutolu 'ae ngaahi me'a ni 'i he ngaahi siasi. Ko au ko e aka mo e hako 'o Tevita, pea ko e fetu'u ngingila 'oe pongipongi.” ¹⁷ Pea 'oku pehē 'e he Laumālie mo e tā'ahine, “Ha'u.” Pea ke pehē mo ia 'oku ne fanongo, “Ha'u.” Pea mo ia 'oku fieinua, ke ha'u ia. Pea ko ia 'oku loto ki ai, ke ne to'o ta'etotongi 'e ia 'ae vai 'oe mo'ui. ¹⁸ He 'oku ou fakahā ki he kakai kotoa pē 'oku fanongo ki he ngaahi lea 'oe kikite 'i he tohi ni, Kapau 'e fakalahi 'e ha tangata ki he ngaahi me'a ni, 'e fakalahi 'e he 'Otua kiate ia 'i he ngaahi mala'ia kuo tohi 'i he tohi ni: ¹⁹ Pea kapau 'e to'o 'e ha tangata mei he ngaahi lea 'oe tohi 'oe kikite ni, 'e to'o 'e he 'Otua 'a hono 'inasi mei he tohi 'oe mo'ui, pea mei he kolo mā'oni'oni, pea mo e ngaahi me'a kuo tohi 'i he tohi ni. ²⁰ Ko ia 'oku ne fakahā 'ae ngaahi me'a ni; 'oku pehē 'e ia, “Ko e mo'oni 'oku ou ha'u vave;” 'Emeni. 'Io, ke pehē, 'Eiki Sisu, ke ke hā'ele mai. ²¹ Ko e 'alo'ofa 'a hotau 'Eiki ko Sisu Kalaisi ke 'iate

Fakahā 22:21

li

Fakahā 22:21

kimoutolu kotoa pē. ‘Emeni.

KO E TOHI TAPU KĀTOA
The Holy Bible in the Tongan language of Tonga,
Revised West Version

Public Domain

Language: Tongan

Translation by: James Baxley

Cover and title page artist: Kitione Vailea

Digital editions and layout: Michael Johnson

Web site: <https://ebible.org/ton/>

Translator support: <https://worldoutreach.org/325>

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 13 Dec 2023

2362cc12-5c8d-5627-ad4b-c1c163858892